

Arbetsmarknadspolitisk översikt 1999

av

Anders Bergeskog*

1999-09-15

---

* Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU), Box 513, 751 20 Uppsala, E-post: anders.bergeskog@ifau.uu.se, Tel: 018 - 471 70 73, Fax: 018 - 471 70 71.

Innehåll¹

Inledning	3
1. Arbetsmarknadsmyndigheternas organisation och verksamhet	4
2. Arbetsmarknadspolitikens uppgift	5
Arbetsmarknadsverkets uppdrag	6
3. Arbetsmarknadspolitikens mål	7
Effekt mål	7
Verksamhetsmål	8
4. Den offentliga arbetsförmedlingen	10
Organisation	10
Arbetsförmedlingens informationssystem	10
Service till arbetssökande	11
Service till arbetsgivare	12
Villkor för arbetssökande	12
Villkor för arbetsgivare	13
5. Arbetsmarknadsinstitut, AMI	14
6. Ekonomisk kompensation vid arbetslöshet	15
1. Arbetslöshetsförsäkring	15
7. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder	17
1. Anställningsstöd ("individuellt anställningsstöd")*	17
2. Arbetsmarknadspolitiska aktiviteter (arbetsmarknadsutbildning, datortek, arbetspraktik, yrkesinriktad rehabilitering och start av näringsverksamhet*)	18
3. Bidrag till utbildning i företag	21
4. Generationsväxling	22
5. Interpraktikstipendier	23
6. IT-utbildning	23
7. Kommuners ansvar för ungdomar (KUP)	24
8. Kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år ("utvecklingsgaranti")	24
9. Offentliga tillfälliga arbeten för äldre arbetslösa (OTA)*	25
10. Resursarbete*	26
11. Utbildningsstöd(*)	26

---

¹ Åtgärd markerad med * innebär att deltagarna ingår i arbetskraften.

<i>Andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder</i>	27
12. Ersättning med otraditionella medel	27
13. Flyttningsbidrag (respenning, starthjälp och pendlingsstöd)	28
8. Särskilda åtgärder för arbetshandikappade	29
1. Bidrag för arbetshjälpmedel, arbetsbiträde, näringshjälp och resekostnader	29
2. Ersättning med otraditionella medel	31
3. Lönebidrag*	31
4. Samhallgruppen*	32
5. Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA)*	34
9. Europeiska socialfonden	34
10. Viktigare förändringar i åtgärdsprogrammet 1999	37
11. Sammanfattning av arbetsmarknadsmyndigheternas uppgifter	39
12. Sammanfattning av arbetsmarknadspolitikens mål	40

Bilagor

AMS sökandekategorier med engelska översättningar²
 Antal öppet arbetslösa och i åtgärder 1998-01 - 1999-07
 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder, använda medel budgetåret 1998
 Särskilda åtgärder för arbetshandikappade, använda medel budgetåret 1998
 Europeiska socialfonden, utbetalda medel budgetåret 1998

---

² En mer ingående information om definitioner inom AMV:s statistik finns att tillgå i rapporten "Definitioner inom AMS:s statistik", Uin 1999:3 som kontinuerligt uppdateras på Internet. Adressen är <http://www.amv.se/ams/rapporter/arbets.html>

Inledning

Denna skrift avser att ge en överblick över den svenska arbetsmarknadspolitiken, dess organisation, verksamhet, mål och medel och ges årsvis ut av IFAU sedan 1997. Årets upplaga har, förutom den årliga uppdateringen, även utökats i vissa avseenden. Ett nytt kapitel som beskriver arbetsmarknadsinstitutet har tillkommit, liksom ett avsnitt om hur medlen från Europeiska socialfonden används. De åtgärder som finansieras med EU-medel är betydligt mindre till omfattningen, jämfört med de nationella åtgärderna, men det finns ett värde i att känna till vilka de är och vad de syftar till. Vilka viktigare förändringar som gjorts i regelverket för de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna sedan förra årets upplaga, har nu specificerats med datum för ändringarna. Förändringar som är genomförda t o m 99 07 01 är införda. Årets upplaga har även utsatts för en mer omfattande extern faktagranskning³.

Beskrivningen av de olika arbetsmarknadspolitiska åtgärderna följer i princip anslagen i budgetpropositionen, med hänvisning till utgiftsområde och anslag. Lagar och förordningar refereras till för den som vill söka ytterligare information (de aktuella lydelseerna återfinns kontinuerligt uppdaterade i RIXLEX via Internet, adress rixlex.riksdagen.se). Ytterligare information ges i Arbetsmarknadsstyrelsens (AMS) allmänna råd om tillämpningen av förordningarna samt i AMS föreskrifter om respektive åtgärd.

Framställningen sker i fyra block. Det första blocket (kapitel ett till tre) tar upp arbetsmarknadsmyndigheternas organisation, uppdrag och mål. Block nummer två beskriver den offentliga arbetsförmedlingens och arbetsmarknadsinstitutets organisation och service mer ingående (kapitel fyra och fem). De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna beskrivs i det tredje blocket (kapitel sex till nio). Slutligen finns en sammanfattande del med en översikt över viktigare förändringar i åtgärderna samt ett koncentrat av arbetsmarknadspolitikens uppgifter och mål (kapitel tio till tolv).

Dessutom finns bilagor med den offentliga arbetsförmedlingens sökandekategorier (på svenska och engelska), månadsvis statistik över antalet öppet arbetslösa och antalet individer i åtgärder 1998, antalet kvarstående sökande vid månadens slut samt använda medel under år 1998.

---

³ Ett stort tack riktas till följande personer som granskat faktainnehållet och kommit med värdefulla kommentarer till olika kapitel. Kurt Olsson, Näringsdepartementet (kapitel 1-3 samt kapitel 10 och 11), Björn Sahlén, AMS (kapitel 4), Johan Rudebeck, AMS (villkor för arbetssökande och arbetsgivare i kapitel 4), Lennart Ålund, AMS (kapitel 5), Rolf Hermond, AMS (kapitel 6), Anna Hellstadius, AMS (kapitel 7 samt de delar i kapitel 11 och 12 som handlar om övriga åtgärder), Lisbeth Lidbom, AMS (kapitel 8 samt de delar i kapitel 11 och 12 som handlar om åtgärder för arbetshandikappade), Leif Alm, Samhall (avsnittet om samhall i kapitel 8) och slutligen Monica Larsson, AMS (kapitel 9). Mona Henriksson, AMS, har dessutom bidragit med bilagorna om sökandekategorier och statistik över kvarstående sökande och Bo Tillberg, AMS, med statistik över använda anslagsmedel. Anders Harkman, IFAU, har också lämnat synpunkter och kommentarer till hela innehållet i rapporten.

1. Arbetsmarknadsmyndigheternas organisation och verksamhet⁴

Arbetsmarknadsmyndigheternas verksamhet innefattar platsförmedling, arbetsförberedande åtgärder i form av vägledning, utbildning och yrkesinriktad rehabilitering samt sysselsättningskapande åtgärder.

Arbetsmarknadsverket (AMV) omfattar Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) och en länsarbetsnämnd i varje län⁵. De arbetsmarknadspolitiska myndigheterna lyder under Näringsdepartementet och skall verkställa riksdagens beslut i arbetsmarknadspolitiska frågor.

Arbetsmarknadsstyrelsen är central förvaltningsmyndighet för allmänna arbetsmarknadsfrågor och är chefsmyndighet för länsarbetsnämnderna. AMS skall särskilt leda, samordna och utveckla den arbetsmarknadspolitiska verksamheten inom landet, sätta upp mål och riktlinjer för verksamheten vid länsarbetsnämnderna och följa upp och utvärdera resultatet av deras verksamhet. AMS skall också fördela de ekonomiska och andra resurser som står till förfogande.

Inom AMS finns, förutom styrelsen, en rådgivande nämnd, tre delegationer och en personalansvarsnämnd. AMS rådgivande nämnd består av representanter för parterna på arbetsmarknaden. Nämnden behandlar frågor om arbetsförmedlingens organisation, verksamhet och riktlinjer. Kulturarbetsdelegationen och delegationen för yrkesinriktad rehabilitering, YR-delegationen, är rådgivande och har till uppgift att följa och stödja utvecklingen av åtgärder som främjar anställning av kulturarbetare respektive handikappade. Arbetslöshetsförsäkringsdelegationen skall följa utvecklingen av det kontanta stödet till arbetslösa och besluta i principiella ärenden om arbetslöshetskassor. Personalansvarsnämnden prövar frågor om disciplinansvar, uppsägningar av personliga skäl, åtalsanmälan och avstängning av personal inom AMV.

Länsarbetsnämnden är länsmyndighet för allmänna arbetsmarknadsfrågor och skall leda, samordna och utveckla den arbetsmarknadspolitiska verksamheten i länet med ansvar för arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsinstitutet och Arbetslivstjänster. Landshövdingen är ordförande i länsarbetsnämndens styrelse där även chefen för myndigheten, länsarbetsdirektören, ingår. Länsarbetsnämnden har en delegation för yrkesinriktad rehabilitering och bör även ha en arbetsförmedlingsnämnd.

Arbetsförmedlingen (AF) är den offentliga arbetsförmedlingen som finns representerad i nästan varje kommun. På större orter finns även kontor som inriktar sig på olika branscher, yrkesgrupper eller sektorer på arbetsmarknaden. Förutom platsförmedlande verksamhet bedriver AF även vägledning och förmedling av arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt fungerar som kontrollmyndighet för rätt till ersättning vid arbetslöshet.

---

⁴Se förordning (1988:1139) med instruktion för Arbetsmarknadsverket samt förordning (1987:405) med instruktion om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

⁵ Enligt lagen (1997:1144) om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län fullgör Länsstyrelsen i Gotlands län under tiden 1 januari 1998 - den 31 december 2002 de uppgifter som ankommer länsarbetsnämnderna.

Arbetsmarknadsinstitutet (AMI) är avsett för utredande, vägledande, rehabiliterande och förberedande verksamhet för personer som behöver yrkesinriktad rehabilitering och som annars inte skulle kunna få eller behålla ett arbete.

För redan anställda erbjuds yrkesinriktad rehabilitering i form av Arbetslivstjänster, vilket är en avgiftsfinansierad verksamhet inom AMV. Försäkringskassor, företag, myndigheter och organisationer kan köpa yrkesinriktade rehabiliteringstjänster och förbyggande insatser för personer som har en anställning.

Arbetsförmedlingens och arbetslivsinstitutets verksamhet beskrivs mer ingående i kapitel fyra respektive fem.

Delegationen för yrkesinriktad rehabilitering är rådgivande i frågor om yrkesinriktad rehabilitering och andra åtgärder för handikappade. Företrädare för arbetsmarknadens parter och handikapporganisationer skall ingå i delegationen.

Arbetsförmedlingsnämnden är ett samarbetsorgan för att utforma den arbetsmarknadspolitiska verksamheten lokalt i en kommun eller stadsdelsförvaltning. I nämnden ingår företrädare för länsarbetsnämnden, arbetsförmedlingen, kommunen, det lokala näringslivet och de lokala arbetstagarorganisationerna. Den 1 oktober 1996 införde regeringen nya regler för arbetsförmedlingsnämnderna, som innebär att en majoritet av ledamöterna utses på förslag av kommunen. Avsikten var att genom ökad lokal samverkan skapa ett ökat lokalt inflytande och ansvar samt större effektivitet, då arbetsmarknadspolitiken samverkar med lokal kompetens.

2. Arbetsmarknadspolitikens uppgift

I regeringens regleringsbrev till Arbetsmarknadsverket betonas följande:

Arbetsmarknadspolitikens uppgift är att främja tillväxt och sysselsättning genom att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden och motverka inflationsdrivande flaskhalsar. Arbetsmarknadspolitiken anges här också ha en viktig fördelningspolitisk uppgift genom att den ska stödja personer som har särskilda svårigheter att få och behålla ett arbete. Arbetslöshetsförsäkringen skall medverka till att underlätta och stimulera omställning och därigenom öka flexibiliteten på arbetsmarknaden. Arbets- och kompetenslinjen skall hävdas⁶ för att förhindra permanent utslagning av personer från arbetslivet. Arbetsmarknadspolitiken skall också bidra till trygghet för arbetstagarna vid omställningssituationer. Åtgärderna skall hålla en hög kvalitet och undanträngnings- och inlåsnings effekter skall motverkas. Arbetsmarknadsmyndigheterna skall arbeta utifrån ett jämställdhetsperspektiv. De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna skall användas så att de tillsammans med anvisningen av lämpliga sökande till de lediga platserna medverkar till att bryta könsuppdelningen på arbetsmarknaden. AMS skall aktivt samarbeta med Social-

---

⁶ Att arbetslinjen och kompetenslinjen skall hävdas innebär att en arbetslös person som inte direkt kan få arbete, i första hand skall erbjudas en utbildning eller annan lämplig åtgärd i syfte att personen skall få ett reguljärt arbete.

styrelsen, Riksförsäkringsverket och Arbetarskyddsstyrelsen så att en effektivare användning av tillgängliga resurser inom rehabiliteringsområdet uppnås. Syftet skall vara att varje individs arbetsförmåga blir tillvaratagen så att det blir möjligt för den enskilde att försörja sig genom ett arbete.

Arbetsmarknadspolitikens främsta uppgift anges i budgetpropositionen vara att öka anpassningsförmågan på arbetsmarknaden genom ett effektivt platsförmedlingsarbete som tillsammans med främst kompetenshöjande insatser och övriga åtgärder skall leda till en hög rörlighet på arbetsmarknaden för att sysselsättningen skall kunna öka utan inflationsdrivande flaskhalsar.⁷

Arbetsmarknadsverkets uppdrag

I förordning (1988:1139) med instruktion för Arbetsmarknadsverket anges vilka uppgifter Arbetsmarknadsverket ålagts:

- Arbetsmarknadsmyndigheterna skall genom platsförmedling, vägledning, yrkesinriktad rehabilitering och aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder hävda arbetslinjen, verka för en effektiv arbetsmarknad och värna om de svaga gruppernas ställning på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsverket skall utforma sin verksamhet utifrån lokala förutsättningar och behov och därigenom bidra till att målen full sysselsättning samt utveckling och framsteg i samhället uppnås.

I förordning (1987:405) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten preciseras ytterligare vilka dessa uppgifter är och att Arbetsmarknadsverket även har ett stabiliserings-, tillväxt-, fördelnings-, jämställdhets-, och miljöpolitiskt uppdrag:

- Arbetsmarknadsmyndigheternas verksamhet innefattar platsförmedling, vägledning och arbetsmarknadspolitiska åtgärder i form av arbetsförberedande och sysselsättningsfrämjande åtgärder.
- Den främsta uppgiften är platsförmedling. Arbetsmarknadsmyndigheterna skall se till att de arbetssökande snabbt får ett arbete som så nära som möjligt ansluter till deras önskemål och förutsättningar, samt att lediga platser blir tillsatta snabbt. Myndigheterna skall hämta in och sprida saklig information som har betydelse för de arbetssökande och arbetsgivarna.
- Om den arbetssökande riskerar långtidsarbetslöshet skall arbetsförmedlingen och den arbetssökande upprätta en individuell handlingsplan. Detta gäller även de kommuner som åtagit sig att ta ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år.
- Genom arbetsförberedande åtgärder skall arbetsmarknadsmyndigheterna underlätta för dem som vill arbeta att få ett lämpligt arbete.

---

⁷ Budgetpropositionen 1999, Utgiftsområde 14, s 10.

- Arbetsmarknadsmyndigheterna skall genom sysselsättningsfrämjande åtgärder påverka efterfrågan på arbetskraft så att arbete kan erbjudas även dem för vilka platsförmedlande och arbetsförberedande åtgärder inte är tillräckliga.
- De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna skall fördelas med hänsyn till de skilda förutsättningarna och behoven i olika delar av landet.
- De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna skall utformas så att
  - de passar den enskilde deltagarens förutsättningar och ökar hans eller hennes möjligheter att få eller behålla en anställning på den reguljära arbetsmarknaden,
  - de inte snedvrider konkurrensförutsättningarna för annan verksamhet,
  - de inte leder till att någon som har en anställning blir ledig helt eller delvis och ersätts med en annan person,
  - risken för att reguljära arbetstillfällen trängs undan blir så liten som möjligt.
  - de är förenliga med målen för ett ekologiskt hållbart Sverige.
- Arbetsmarknadsmyndigheterna skall verka för kvinnors och mäns lika rätt till arbete på lika villkor och motverka en könsuppdelad arbetsmarknad.
- Särskild uppmärksamhet skall ges åtgärder för att främja anställning av äldre och arbetshandikappade och för att underlätta för handikappade att behålla ett arbete.

Utöver de nämnda uppgifterna har AMV även ansvar för att utöva tillsyn över arbetslöshetskassorna enligt lag (1997:239) om arbetslöshetskassor, §89-92, samt ansvar för frågor gällande arbetskraft inom totalförsvaret.

3. Arbetsmarknadspolitikens mål

Regeringens övergripande mål är att öka sysselsättningsgraden för personer mellan 20-64 år från 74 procent år 1997 till 80 procent år 2004 och på sikt full sysselsättning. Delmålet är att halvera den öppna arbetslösheten till fyra procent vid slutet av år 2000. 1999 års budgetproposition anger att arbetsmarknads-, arbetslivs- och jämställdhetspolitiken spelar en viktig roll i den ekonomiska politiken och därmed för möjligheten att nå det övergripande målet.⁸

I regleringsbrevet anges effektmålen och verksamhetsmålen.

Effektmål

Effektmålen anger kursen för arbetsmarknadspolitikerna under det kommande budgetåret. Rubrikerna över de tre övergripande effektmålen i AMV:s regleringsbrev för 1999 är identiska med 1998 års effektmål, men vissa förändringar i uttolkningen har gjorts:

---

⁸ Budgetpropositionen 1999, Utgiftsområde 14, s 10.

1. **Hålla vakanstiderna nere för lediga platser.** Vakanstiderna skall hållas nere genom att snabbt och med god kvalitet förmedla arbetssökande till de lediga platserna, vilket motverkar inflationsdrivande flaskhalsar. Den upphandlade yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen skall prioriteras och inriktas mot bristyrkesområden för att motverka uppkomsten av flaskhalsar. För att underlätta anpassningen på arbetsmarknaden skall AMV ställa krav på aktivt arbetssökande och utföra tillsyn över arbetslöshetsförsäkringen. De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna skall stimulera till ökad rörlighet samtidigt som de medverkar till att bryta obalanser på delarbetsmarknader.
2. **Minska långtidsarbetslösheten.** Arbetslinjen och kompetenslinjen skall hävdas. Långtidsarbetslöshet skall motverkas genom åtgärder som syftar till att stärka den arbetslöses möjligheter att få ett reguljärt arbete. Särskild vikt skall läggas vid att ungdomar inte skall vara långtidsarbetslösa.
3. **Motverka långa tider utan arbete.** AMV skall verka för att arbetslösa som under en lång tid varit utanför den ordinarie arbetsmarknaden får ett reguljärt arbete. Därmed skall långa tider av arbetslöshet förebyggas samt risken att personer permanent slås ut från arbetsmarknaden motverkas.

Verksamhetsmål

Verksamhetsmålen kan sägas utgöra en mer uttrycklig beskrivning av vad regeringen vill skall betonas vid genomförandet av årets arbetsmarknadspolitik samt kvantifiering av det resultat som skall uppnås. Vid formuleringen av verksamhetsmålen för budgetåret 1999 har hänsyn tagits till den reviderade finansplanens (vårpropositionen) antaganden om utvecklingen på arbetsmarknaden. Siffrorna inom parentes anger målen för budgetåret 1998. Mål 2 och 3 är helt nyformulerade.

1. Lämpliga sökande skall anvisas till minst 90 (90) procent av platserna, exklusive ferieplatser, som anmälts till arbetsförmedlingen. Anvisningarna skall följas upp.
2. Minst 80 procent av samtliga arbetsgivare som anmält ledig plats till arbetsförmedlingen skall ha tillräckligt med sökande för att kunna anställa inom den tid som överenskommits med arbetsförmedlingen. De sökande skall ha de kvalifikationer som arbetsgivaren efterfrågar.
3. Andelen som fått arbete 90 dagar efter avslutad yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning skall öka kontinuerligt under budgetåret 1999. Under det fjärde kvartalet 1999 skall andelen som fått arbete 90 dagar efter avslutad yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning uppgå till minst 70 procent.
4. Antalet långtidsarbetslösa skall vara högst 50 000 (<73 000) personer i genomsnitt per månad.⁹

---

⁹ Med långtidsarbetslöshet avses en oavbruten arbetslöshetstid om mer än sex månader för personer som är 25 år och äldre. För personer under 25 år är motsvarande tid 100 dagar.

5. Alla ungdomar yngre än 25 år skall erbjudas reguljärt arbete, lämplig utbildning, praktik eller sysselsättningsskapande åtgärd senast inom 100 dagars arbetslöshet
6. Antalet långtidsinskrivna som inte haft ett reguljärt arbete de senaste två åren skall vara högst 75 000 (100 000) personer i genomsnitt per månad¹⁰. Långtidsinskrivningen bryts av reguljärt arbete som varar minst en månad. Hit räknas också anställning med lönebidrag och OSA men inte anställning med anställningsstöd. Aktuella sökande räknas inte som långtidsinskrivna under den tid de har reguljärt arbete, anställningsstöd eller OTA.
7. Minst 55 000 (53 000) arbetshandikappade personer i genomsnitt per månad skall ges lämplig sysselsättning för belopp som tilldelas under anslaget UO 14 A3 Särskilda åtgärder för arbetshandikappade. Den genomsnittliga bidragsnivån i lönebidrag som lämnas till andra arbetsgivare än allmännyttiga organisationer skall uppgå till högst 60 (58) procent av den bidragsgrundande lönekostnaden.

---

¹⁰ I det reviderade regleringsbrevet daterat 99 05 27 är kraven att "Antalet långtidsinskrivna skall minska under budgetåret. Vid slutet av året skall antalet långtidsinskrivna som inte haft reguljärt arbete under de senaste två åren vara högst 75 000 personer."

4. Den offentliga arbetsförmedlingen¹¹

Organisation¹²

Länsarbetsnämnderna fastställer själva den närmare organisationen av den verksamhet som uppdragits åt dem. De lokala arbetsförmedlingskontorens organisation beror i hög grad på kontorens storlek. I allmänhet finns det tre olika personalkategorier på ett arbetsförmedlingskontor: en arbetsförmedlingschef, handläggare (platsförmedlare och vägledare) och byråassistenter. De senare arbetar med löner och andra administrativa tjänster.

Ett större kontor kan vara uppdelat på flera olika avdelningar för olika branscher eller sektorer, kundtjänst samt själv- och direktservice. På kundtjänstfunktionen registreras och kartläggs de arbetssökande. Beroende på den sökandes förutsättningar att få ett arbete, får den arbetssökande efter registrering rådgöra med en platsförmedlare eller vägledare. Vägledarnas uppgift är att ge råd om det krävs en mer omfattande utbildningsinsats, medan platsförmedlarnas uppgift, förutom direkt platsförmedling, är att handlägga kortare praktik och åtgärder. Via själv- och direktservicefunktionen kan de sökande på egen hand erhålla information om de tjänster den offentliga arbetsförmedlingen har att erbjuda. Här kan arbetssökande t ex söka efter lediga platser, få råd och hjälp med hur en ansökan skall skrivas, få tillgång till telefon, dator och skrivare för att söka arbete samt registrera sig själv som arbetssökande på Internet. En del kontor tillämpar "drop in" mottagning, där platsförmedlarna och även vägledarna turas om att bemanna ett kontor dit de sökande kan komma utan att först ha bokat en tid. Vissa kontor har handläggare som specialiserat sig på kontakter med företag. Sökande som är i behov av extra stöd vad gäller yrkesval och utbildning, rehabilitering eller som har någon form av arbetshandikapp, slussas vidare till ett arbetsmarknadsinstitut (se kapitel 5).

Arbetsförmedlingens informationssystem¹³

Det tidigare datasystemet, AF 90, byts under 1999 ut mot ett nytt Windows-baserat system, kallat AIS. Det nya systemet bidrar bl a till att hjälpa förmedlaren att lättare lära sig de olika kommandona och överblicka informationen. Den sökande kommer också exempelvis att kunna förbereda inskrivningen genom att i förväg själv lägga in uppgifter i systemet, vilket har visat sig ge bättre kvalitet på uppgifterna. Det gör också att den sökande lättare kan förstå vilken information som finns tillgänglig om honom/henne. I framtiden kommer även arbetsgivare att själva lägga in information om lediga jobb. AF 90 tas ur bruk under oktober månad 1999.

De tidigare platsautomaterna på förmedlingskontoren har under sommaren 1999 ersatts av nya sk kundarbetsplatser. Dessa innehåller i princip samma information som finns tillgänglig via Internet, men dessutom möjligheten för den sökande att själv skriva in sig på arbetsförmedlingen.

---

¹¹ Då det sedan avregleringen 1993 finns en starkt växande arbetsförmedlingsverksamhet på den fria marknaden, är det på sin plats att notera att det som avses med "arbetsförmedlingen" i den fortsatta framställningen är den *offentliga* arbetsförmedlingen.

¹² Informationen baseras på material från Arbetsförmedlingen och intervjuer med personal på Arbetsförmedlingen.

¹³ Informationen kommer från Joakim Josephson på sektionen för metodstöd -platsförmedling, AMS.

Service till arbetssökande¹⁴

På arbetsförmedlingen kan den arbetssökande få tillgång till information om lediga platser genom ett antal olika media.

De flesta av dessa informationskällor är tillgängliga för självservice. Nya lediga jobb annonseras ut på arbetsförmedlingens anslagstavla. De lediga platserna annonseras även ut i arbetsförmedlingens platstidningar. I "Platsjournalen" är de lediga platserna ordnade yrkesvis och därunder länsvis. "Nytt jobb" är branschspecifika rikstidningar inom vissa yrkesområden. Kostnaden för att prenumerera på någon av dessa utgåvor är 60 kronor för tolv veckor.

Den arbetssökande kan även söka de lediga jobben via förmedlingens kundarbetsplatser, som uppdateras dagligen. Denna information finns även på Internet och kallas då "Platsbanken". I "Sökandebanken" kan arbetssökande själva lägga in information för att arbetsgivare skall kunna söka själva efter lämplig personal. "Vikariebanken" är motsvarande förmedling av tillfälliga jobb. Den som söker feriejobb kan söka i en särskild förmedlingsbank för ferievikariat. Ytterligare en förmedling via Internet är Bild- och konstnärsbanken där uppdragssökande konstnärer kan presentera referensbilder och meriter.

Det bör dock nämnas i sammanhanget att samtliga vakanser som anmäls till AF inte offentliggörs, då arbetsgivaren kan välja att endast anmäla vakansen utan att fördenskull få den annonserad vare sig i något av AF:s media eller på det lokala kontorets anslagstavla. (Enligt AMS anmäls drygt 30 procent¹⁵ av rikets totala antal externa vakanser till AF och av dessa publiceras cirka 70 procent¹⁶, d v s ungefär en femtedel av samtliga vakanser publiceras via AF.)

Varje ny arbetssökande skall erbjudas tid för att redogöra för sina meriter.

Vid kontakten med en handläggare kan den arbetssökande specificera sina önskemål om arbete, och en sökprofil läggas in i arbetsförmedlingens informationssystem. Detta möjliggör en automatiserad matchning där platsförslagen skickas hem till den sökande om det anmäls lämpliga vakanser. Utöver de nämnda informationskällorna finns ett antal skrifter och broschyrer som ger de arbetssökande tips om hur de kan gå till väga för att söka jobb. På jobsökarkurser kan den arbetssökande träna sig i att söka jobb.

Arbetsförmedlingens vägledningsservice syftar i första hand till att förbättra enskilda personers förutsättningar att söka arbete där det finns en efterfrågan på arbetsmarknaden. Servicen omfattar bland annat yrkes- och utbildningsinformation. Yrkesvalskurser, där yrkesvalsdiskussioner varvas med studiebesök och egna studier, anordnas för att hjälpa deltagarna att hitta ett yrkesområde som de vill satsa på. En översikt över vilken

---

¹⁴ Informationen baseras på AMS föreskrifter för länsarbetsnämnderna om arbetssökande hos arbetsförmedlingen samt material från Arbetsförmedlingen och intervjuer med personal på Arbetsförmedlingen.

¹⁵ S Okeke 1999, "Arbetsförmedlingens marknadsandelar 1998", Ura 1999:8, AMS

¹⁶ AMS statistikdatabas "HÄNDEL" under perioden 98 07 01- 99 06 30.

information som finns tillgänglig återfinns på AMV:s hemsida under rubriken "Yrkes- och studieinformation" där den sökande själv kan göra exempelvis ett intressetest.

I en individuell handlingsplan skall den arbetssökande göra upp med handläggaren om vilka aktiviteter som är aktuella för att den sökande så snabbt som möjligt skall komma i arbete och när den arbetssökande skall kontakta arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingens datasystem påminner handläggaren automatiskt om det inte förekommit någon kontakt under de tre senaste månaderna.

Service till arbetsgivare¹⁷

Arbetsförmedlingens "Faktablad för arbetsgivare" , informerar arbetsgivare om olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Arbetsgivare kan annonsera lediga platser i tidningarna "Platsjournalen" och "Nytt Jobb". Ordinarie platsnotiser är avgiftsfria medan företagen betalar om de önskar införa en egen annons. Båda annonsformerna publiceras även i arbetsförmedlingens kundarbetsplatser och i "Platsbanken" på Internet. Arbetsgivaren har rätt att bestämma att en ledig plats skall ges begränsad publicering.

Arbetsgivare kan söka efter personal i "Sökandebanken" där arbetssökande själva registrerat sig och alltså inte behöver vara inskrivna som arbetssökande via arbetsförmedlingen. Arbetsgivaren måste registrera sig för att få tillgång till databasen. Detsamma gäller "Vikariebanken" där arbetsgivare kan söka efter tillfällig personal. Vikariebanken innehåller olika pooler för yrkeskategorier och geografiska områden. Den arbetssökande måste aktualisera sin registrering en gång per dygn för att garantera tillgängligheten.

En arbetsgivare kan få en egen kontaktperson på arbetsförmedlingen. Då en arbetsgivare anmält en vakans gör arbetsförmedlingen en överenskommelse om hur uppdraget ska lösas, när det ska vara klart och vilka alternativ som finns om det är svårt att hitta de rätta personerna.¹⁸

Villkor för arbetssökande¹⁹

Inskrivning är obligatorisk för personer som får arbetslöshetsersättning, kontant arbetsmarknadsstöd eller önskar delta i någon arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Den platsinformation som publiceras är tillgänglig för alla sökande, men för att få tillgång till arbetsförmedlingens/AMI:s service i sin helhet krävs inskrivning. För att uppbära någon form av ersättning under arbetslöshetsperioden, skall arbetsförmedlaren ställa vissa krav på den arbetssökande. Exempelvis skall avanmälan göras och meddelande sändas till arbetslöshetskassa eller beslutande länsarbetsnämnd, om en arbetssökande inte besöker förmedlingen genom kallelse eller överenskommen tid.

Arbetsförmedlingens personal har, som tidigare nämntes, flera möjligheter att hjälpa den arbetssökande. Exempelvis kan förmedlaren informera om en vakans som inte är

---

¹⁷ Informationen baseras på material från Arbetsförmedlingen och intervjuer med personal på Arbetsförmedlingen.

¹⁸ Se faktabladet "Arbetsförmedlingens service vid rekrytering"

¹⁹ Se AMS föreskrifter för länsarbetsnämnderna om ekonomiskt stöd vid arbetslöshet.

publicerad, och uppmana den sökande att ta kontakt med arbetsgivaren. Att "anvisa" en ledig plats är emellertid något annat än en enkel uppmaning och innebär att den sökande skall söka jobbet, annars riskerar han/hon att förlora arbetslöshetsersättningen. Då arbetsförmedlingen anvisar sökande en ledig plats måste anvisningsförfarandet dock uppfylla vissa formella krav på grund av de ekonomiska konsekvenser kan medföra att avvisa en plats. Den sökande måste ha klart för sig att det rör sig om en faktisk anvisning och inte något allmänt förslag. Det är inte tillräckligt att uppmärksamma den sökande på en annons, lämna ut "Platsjournalen" eller låta den sökande läsa en platsnotis på en terminalskärm. Anvisningskort som arbetsgivaren skriver på skall i regel användas. För att kunna ta ställning till aktuell plats skall den sökande vid anvisning få uppgift om arbetsuppgifter, anställningens varaktighet, kommunikationer, arbetstider, lön och andra anställningsförmåner samt om kollektivavtal finns.

Om en arbetssökande avvisar arbetsförmedlingens anvisning av lämpligt arbete eller på annat sätt vållar att arbetsgivarens arbetserbjudande ej lett till anställning, avvisar arbetsmarknadspolitisk åtgärd som berättigar till utbildningsbidrag, lämnat förmedlingen eller på annat sätt hindrat förmedlaren att ge en fullständig platsanvisning, skall förmedlingen meddela arbetslöshetskassan eller beslutande länsarbetsnämnd för prövning av den sökandes ersättningsrätt. Detsamma gäller om förmedlingen har anledning att anta att den sökande inte vill eller kan ta något arbete eller om det på annat sätt blivit känt för arbetslöshetskassan/länsarbetsnämnden att den sökande frivilligt och utan giltig anledning lämnat tidigare anställning eller blivit uppsagd på grund av otillbörligt uppförande.

Villkor för arbetsgivare²⁰

Arbetsgivare är enligt lag skyldiga att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen. Underlåtenhet kan medföra penningböter. Undantag gäller vid anställning som är avsedd att vara högst tio dagar (det behöver inte vara tio dagar i en följd), samt vid tillsättning av statlig tjänst eller lärar- eller skolledartjänst där avlöningsförmånerna fastställs av regeringen eller gällande myndighet. Anmälningsskyldigheten gäller inte heller då arbetsgivaren avser att tillsätta den lediga platsen med arbetstagare som redan är anställd hos arbetsgivaren, medlem av arbetsgivarens familj, arbetstagare som skall ha företagsledande ställning, arbetstagare som enligt lag, annan författning eller kollektivavtal har företrädesrätt till anställningen, om anställningen förutsätter viss politisk, religiös eller annan ideell inställning, ej heller om tillsättningen tillsätts genom valförfarande eller om arbetstagaren skall arbeta i arbetsgivarens hushåll.

Arbetsgivaren är skyldig att lämna uppgifter om sin adress och telefonnummer, var arbetsplatsen ligger, arbetsuppgifter och kompetenskrav, avlöningsförmåner, arbetets varaktighet, arbetstider, tillträdesdag och ansökningstid. Kön, ålder och kunskaper i svenska språket får inte anges annat än i undantagsfall.

---

²⁰ Se Lag (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen, Förordning (1976:267) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen samt AMS allmänna råd om tillämpningen av lagen och AMS föreskrifter för länsarbetsnämnderna om lediga platser hos arbetsförmedlingen.

5. Arbetsmarknadsinstitut, AMI²¹

Arbetsmarknadsinstitutet, AMI, bedriver sedan 1980 vägledning och yrkesinriktad rehabilitering i AMV:s regi. Verksamheten är riktad till arbetssökande som behöver mer stöd än vad arbetsförmedlingen kan erbjuda. Målet är att den arbetssökande skall hitta, få och behålla ett arbete, i första hand på den ordinarie arbetsmarknaden. Från att ursprungligen ha haft en mer konsultativ roll gentemot AF, har idag AMI i de flesta län intagit en mer fristående roll där de enskilda ärendena fullföljs från början till slut inom AMI. AMI har i flera fall tagit över AF:s roll som platsförmedling för såväl yrkesbestämda sökande som sökande med begränsad arbetsförmåga p g a arbetshandikapp och sökande med invandrarbakgrund.

AMI kan användas för såväl korta, intensiva insatser som för en mer omfattande utredning, rehabilitering och arbetsförberedelse. Vid ett AMI med fullföljandeservice finns följande utbud av tjänster: (1) Kartläggning. Den sökandes förutsättningar för att tillgodöra sig insatser bedöms bl a genom att praktiskt prova på olika arbetsuppgifter på arbetsplatser utanför institutet men även ibland i AMI:s lokaler. (2) Funktionsbedömning. Utredning av arbetsförutsättningar och arbetsförmåga, bl a genom arbetspsykologisk utredning och specialundersökning för olika handikapp. (3) Vägledning. Bl a studie- och arbetsvägledning. (4) Arbetsplatsanpassning. Utprovning av och träning i att använda arbetshjälpmedel, ergonomisk anpassning samt psykosocial arbetsanpassning. Arbetsprovning främst genom praktik på den reguljära arbetsmarknaden. (5) Platsförmedling. Särskild förberedelse av anställning, exempelvis genom hjälp med anskaffning av ett arbete, särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS, se lönebidrag) och lönebidrag.

Förutom arbetsmarknadsinstitutet inom varje län, finns även interregionala institut med särskilda resurser för olika funktionshinder/handikapp. Vid vissa AMI finns specialkompetens för synskadade, hörselskadade och döva, rörelsehindrade, intellektuellt-, psykiskt- eller socialmedicinskt arbetshandikappade. Samtliga län kan erbjuda specialkompetens för intellektuellt-, psykiskt- och socialmedicinskt arbetshandikappade. AMI syn finns i nio län, AMI hörsel i fem län och AMI för rörelsehindrade i nio län.

Sammanlagt finns det cirka 120 AMI i landet, minst ett i varje län. Den sökande kan komma i kontakt med AMI genom arbetsförmedlingen eller direkt med institutet.

---

²¹ AMS, "Arbetssätt, organisation, utformning av yrkesinriktad rehabilitering -erfarenheter och slutsatser", Rapport serie Apvy 1998:3, Arbetsmarknadsstyrelsen, Solna 1998.

6. Ekonomisk kompensation vid arbetslöshet

Ekonomisk kompensation vid arbetslöshet återfinns i statsbudgeten under utgiftsområde UO13, Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet, anslag A1, Bidrag till arbetslöshetsersättning. Anslaget för budgetåret 1999 uppgår till 32,2²² (36,4)²³ miljarder kronor. I anslaget ingår förutom grundförsäkring och inkomstbortfallsförsäkring även ersättning till deltagare i åtgärden generationsväxling. Anslagen till offentliga tillfälliga arbeten för äldre arbetslösa (OTA) har fr o m 99 01 01 förts över från UO13, A1 till A2-anslagen under UO14, liksom resursarbete (98 07 01).

1. Arbetslöshetsförsäkring*²⁴

Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Förordning (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring

Lag (1997:239) om arbetslöshetskassor

Beskrivning: Kontant dag ersättning till arbetslösa. Grundförsäkring (tidigare KAS) ger rätt till ersättning för den som inte är medlem i en arbetslöshetskassa, eller är medlem men inte uppfyller de villkor som gäller för en inkomstrelaterad ersättning. Inkomstbortfallsförsäkring ger rätt till ersättning för den som varit medlem i arbetslöshetskassa under minst tolv månader, under förutsättning att arbetsvillkoret är uppfyllt inom medlemstiden.

Villkor: Allmänna villkor för rätt till ersättning är att den sökande inte kan få lämpligt arbete, är arbetsför och oförhindrad att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning minst tre timmar per arbetsdag och i genomsnitt minst 17 timmar per vecka. Den sökande skall även vara beredd att anta erbjudet lämpligt arbete om han/hon inte har anmält godtagbart hinder till arbetslöshetskassan. Arbetslöshetsförsäkringen gäller arbetstagare såväl som företagare. En företagare anses arbetslös när företagarens personliga verksamhet i rörelsen kan anses ha upphört annat än tillfälligt. Bidraget kan även lämnas vid tillfälligt uppehåll under förutsättning att det inte är av säsongskaraktär och att ingen verksamhet bedrivs. Detta är endast möjligt en gång.

Dessa villkor kan det dock göras avkall på för personer som deltar i projekt som medger rätt till fortsatt ersättning enligt förordning (1998:345) om aktivare användning av arbetslöshetsersättningen. Ett sådant projekt skall i första hand vända sig till personer med svagare ställning på arbetsmarknaden såsom ungdomar, långtidsarbetslösa, äldre arbetshandikappade och utomnordiska medborgare och syfta till att stärka dessa personers möjligheter att komma tillbaka i arbete på den reguljära arbetsmarknaden. AMS får fatta beslut om sådan ersättning under tiden 98 07 01 - 99 12 31.

Villkoret att den sökande skall vara anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen gäller dock samtliga sökande. Ett erbjudet arbete skall anses som

²² I ändringen per den 27 maj av 1999 års regleringsbrev ändrades ramanslaget från 32,8 till 32,2 Mrd kronor.

²³ Siffrorna inom parentes anger anslaget för budgetåret 1998.

²⁴ Åtgärd markerad med * innebär att deltagarna ingår i arbetskraften.

lämpligt om, med hänsyn till tillgången på arbetstillfällen, hänsyn tagits till förutsättningar för arbetet och andra personliga förhållanden samt om anställningsförmånerna och arbetsförhållanden kan anses vara godtagbara. Grundersättningen lämnas tidigast den dag den arbetslöse fyller 20 år. Ersättning lämnas inte till personer i utbildning eller som är permitterade utan lön.

Medlemsvillkoret för inträde i arbetslöshetskassa är att under en sammanhängande period av fem veckor ha arbetat i genomsnitt 17 timmar per vecka under minst fyra veckor och fortfarande arbetar i minst denna omfattning. Även studerande som uppfyller studerandevillkoret och är berättigad till ersättning enligt grundförsäkringen har rätt att bli medlem.

Arbetsvillkoret innebär att en arbetssökande under de senaste tolv månaderna omedelbart före arbetslöshet, skall ha utfört förvärvsarbete under minst 70 timmar per kalendermånad i minst sex månader, alternativt minst 450 timmar (minst 45 timmar varje månad) under sex sammanhängande kalendermånader. Med förvärvsarbete avses även tid för semester, sjukskrivning, totalförsvarsplikt, föräldraledighet eller avgångsvederlag. Anställningsstöd, beredskapsarbete och start av näringsverksamhet räknas ej in i arbetsvillkoret.

Karensvillkoret innebär att ersättning inte betalas ut förrän den sökande under en sammanhängande tid av tolv månader har varit arbetslös fem dagar. Då en arbetstagare själv sagt upp sig från ett arbete gäller avstängning i 45 ersättningsdagar.

Studerandevillkoret ger sökande berättigade till ersättning enligt grundförsäkringen utan att ha uppfyllt arbetsvillkoret om de stått till arbetsmarknadens förfogande genom den offentliga arbetsförmedlingen eller förvärvsarbetat i minst 90 kalenderdagar under en ramtid av 10 månader i anslutning till att de avslutat en utbildning på heltid som omfattar minst ett läsår och som berättigar till studiestöd.

I återkvalificeringsvillkoret för sökande som åter måste kvalificera sig för en ny ersättningsperiod jämföras följande sysselsättningar med förvärvsarbete: arbetsmarknadsutbildning (utbildning, datortek och arbetspraktik), yrkesinriktad rehabilitering, start av näringsverksamhet, utbildning med särskilt utbildningsbidrag, totalförsvarsplikt²⁵, föräldrapenning²⁶, anställningsstöd samt beredskapsarbete.

Avstängning från rätt till ersättning gäller enligt följande: Om ett arbete sannolikt skulle ha varat i högst fem dagar, mer än fem dagar men högst tio dagar eller mer än tio dagar skall en sökande som lämnat sitt arbete utan giltig anledning stängas av från ersättning i 10, 20 respektive 45 ersättningsdagar. Har den sökande skilts från arbetet på grund av otillbörligt uppförande, avvisat lämpligt arbete utan godtagbart skäl eller utan att uttryckligen ha avvisat ett sådant arbete ändå genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att anställning inte kommit till stånd, skall den sökande stängas av i 20, 40 respektive 60 ersättningsdagar. Den totala avstängningstiden får dock inte överstiga 28, 40 respektive

---

²⁵ Under maximalt två månader.

²⁶ Under maximalt två månader.

112 kalenderdagar i det första fallet och 56, 112 respektive 168 kalenderdagar i det senare fallet.

Vad som i stycket ovan sagts om arbete gäller även arbetsmarknadspolitiska åtgärder som berättigar till utbildningsbidrag (d v s arbetsmarknadsutbildning, datortek, yrkesinriktad rehabilitering, start av näringsverksamhet, IT-utbildning samt de sökande som deltar i kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år och är berättigade till arbetslöshetsersättning) och de utbildningar där särskilt utbildningsbidrag lämnas (kommunal och statlig vuxenutbildning eller vid folkhögskolor).

Om det är uppenbart att den sökande inte vill ta lämpligt arbete, exempelvis när den sökande vid upprepade tillfällen avvisat erbjudet arbete utan godtagbara skäl eller lämnat sitt arbete utan giltig anledning, skall den sökande vara avstängd från ersättning till dess att sådant förvärvsarbete som får tillgodoräknas för uppfyllande av arbetsvillkoret utförts i 80 dagar.

Ersättningstid: Ersättning lämnas i högst 300 dagar upp till 57 år, 450 dagar från 57 år. Ersättning lämnas längst till och med månaden före den arbetslöse fyller 65 år.

Ersättning: 80 procent av tidigare arbetsinkomst, dock lägst 240 kronor och högst 580 kronor per dag. Får en sökande, p g a arbetslöshet, fortlöpande kompensation från någon annan än arbetslöshetskassan, får dagpenning lämnas med högst skillnaden mellan det högsta ersättningsbelopp som får lämnas och den aktuella ersättningen.

7. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Anslagen i statsbudgeten för arbetsmarknadspolitiska åtgärder finns under utgiftsområde UO14, Arbetsmarknad och arbetsliv, anslag A2. Åtgärderna generationsväxling och offentliga tillfälliga arbeten (OTA) återfinns dock under UO13, Bidrag till arbetslöshetsersättning. Anslaget för budgetåret 1999 uppgår till 22,0 (21,6) miljarder kronor.

1. Anställningsstöd ("individuellt anställningsstöd")*

Förordning (1997:1275) om anställningsstöd

Mål: Stimulera anställningar av personer som har svårigheter att få ett reguljärt arbete

Beskrivning: Anställningsstöd till arbetsgivare för anställning av långtidsarbetslösa. Åtgärden infördes den första januari 1998.

Villkor: Arbetstagaren skall minst tolv månader omedelbart före anvisning till åtgärden varit anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. Sökande får anvisas tidigast den dag personen fyller 20 år.

Till och med den 31 december år 2000 får ungdomar under 25 år som inte uppfyller dessa krav, anställas med anställningsstöd förutsatt att de under minst 90 dagar omedel-

bart före anvisningen varit anmälda hos den offentliga arbetsförmedlingen eller om de efter fullbordad yrkesutbildning inom gymnasieskolan anställs för färdigutbildning till ett yrke.

I särskilda fall kan även sökande som inte betraktas som långtidsarbetslösa på grund av att de deltagit i en åtgärd anställas med anställningsstöd, samt sökande som haft en kortare anställning som inte kan anses ha stärkt deras ställning på arbetsmarknaden.

Länsarbetsnämnden anvisar sökande²⁷. Innan detta sker skall nämnden samråda med arbetstagarparten på den aktuella arbetsplatsen.

Anställningsstöd får endast lämnas om det utgår lön och andra anställningsförmåner enligt kollektivavtal eller likvärdiga förmåner enligt kollektivavtal inom branschen.

Anställningsstöd får ej lämnas om uppsägningar på grund av arbetsbrist skett på den aktuella driftsenheten hos arbetsgivaren inom den senaste niomånadersperioden.

Anställningsformen kan vara såväl tillsvidareanställningar som provanställningar och andra tidsbegränsade anställningar. I branscher med säsongarbete får anställningsstöd endast lämnas vid tillsvidareanställningar eller vid anställning som varar längre än den normala säsongen.

Ersättningstid: Sex månader. I verksamhet som innebär offentliga investeringar kan tiden förlängas till högst tolv månader.

Ersättning: 50 procent av lönekostnaden, dock högst 350 kronor per dag. Bidragsgrundande lönekostnad är kontant bruttolön inklusive sjuklön och semesterersättning samt sociala avgifter. Endast lönekostnader för normal veckoarbetstid är bidragsgrundande.

2. Arbetsmarknadspolitiska aktiviteter (arbetsmarknadsutbildning, datortek, arbetspraktik, yrkesinriktad rehabilitering och start av näringsverksamhet)

Förordning (1998:1784) om arbetsmarknadspolitiska aktiviteter

Gemensamt för samtliga åtgärder:

Mål: Att stärka den enskildes möjligheter att få ett reguljärt arbete under förutsättning att reguljära arbeten ej trängs undan.

Beskrivning: Arbetsmarknadspolitiska aktiviteter är från och med den 1 januari 1999 en gemensam benämning på arbetsmarknadsutbildning, datortek, arbetspraktik, yrkesinriktad rehabilitering och start av näringsverksamhet.

Villkor: Åtgärden avser sökande genom den offentliga arbetsförmedlingen som är eller riskerar att bli arbetslösa. Arbetsmarknadspolitiska aktiviteter kan beviljas personer från och med den dag den sökande fyller 20 år. Unga handikappade, sökande som uppbär ersättning från inkomstbortfallsförsäkring samt ungdomar upp till 20 år som bor i kom-

---

²⁷ I praktiken är det handläggaren på Arbetsförmedlingen som skriver besluten.

muner som inte träffat avtal med länsarbetsnämnden får anvisas åtgärden trots att de inte fyllt 20 år. En arbetsmarknadspolitisk aktivitet skall ske på heltid. Om olika arbetsmarknadspolitiska aktiviteter (arbetsmarknadsutbildning, yrkesinriktad rehabilitering och start av näringsverksamhet) kombineras med varandra eller, om det finns särskilda skäl, får en aktivitet dock omfatta verksamhet på deltid. Länsarbetsnämnden anvisar en sökande att delta i åtgärden.

Ersättningstid: Den tid utbildningen pågår.

Ersättning: Utbildningsbidrag motsvarande ersättning från arbetslöshetskassa eller kontant arbetsmarknadsstöd, dock lägst 240 kronor per dag, förutsatt att villkoren för ersättning vid arbetslöshet är uppfyllda eller att den sökande blivit utförsäkrad. I annat fall utgår en ersättning med 103 kronor per dag.

Arbetsmarknadsutbildning

Beskrivning: Avser i första hand yrkesinriktad utbildning, men kan också vara nödvändig allmänteoretisk eller orienterande utbildning som förberedelse för en yrkesinriktad utbildning. Arbetsmarknadsutbildning kan även vara utbildning i svenska språket för invandrare som förberedelse för arbete eller annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd (dock ej svenskundervisning för invandrare). Utbildningen upphandlas antingen av länsarbetsnämnden eller andra aktörer, eller så utnyttjar länsarbetsnämnden platser i det reguljära utbildningssystemet. Arbetsmarknadsutbildning infördes ursprungligen 1916.

Villkor: Utbildning inom det reguljära utbildningsväsendet på grundskole- och gymnasienivå får anvisas arbetslösa invandrare som under minst två år varit anmälda som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen samt arbetslösa arbetshandikappade som saknar grundläggande utbildning. Reguljär utbildning på högskolenivå eller jämförbar utbildning får anvisas som arbetsmarknadsutbildning om kurstiden omfattar högst 40 veckor och inte är en del av en längre eftergymnasial utbildning.

Ersättningstid: Utbildning är i princip inte tidsbegränsad.

Datortek

Beskrivning: Datortek anordnas av länsarbetsnämnden i samarbete med kommunen och syftar till att utbilda och träna deltagarna i att använda modern datateknik under halvtid och under resterande tid skall de sökande delta i arbetsmarknadsinriktade projekt eller jobbsökaraktiviteter. Datortek infördes den 1 juli 1995.

Villkor: Till datortek får endast arbetslösa sökande anvisas.

Ersättningstid: Datortek är begränsad till tre månader.

Arbetspraktik

Beskrivning: Arbetspraktik innebär praktik på en arbetsplats och är i princip en annan beteckning på den tidigare arbetsplatsintroduktionen (API), vilken infördes den 1 juli

1995. Länsarbetsnämnden skall verka för att överenskommelser med praktikanordnare träffas om att tillhandahålla praktikplatser.

Villkor: Till arbetspraktik får endast arbetslösa sökande anvisas.

Ersättningstid: Arbetspraktik får pågå högst sex månader. Den kan dock förlängas ytterligare sex månader för invandrare och arbetshandikappade. För unga arbetshandikappade gäller inte någon tidsgräns.

Ersättning: Unga handikappade som deltar i arbetspraktik har efter tolv månaders praktik rätt till en dagpenning om lägst 475 kronor (även arbetsplatsintroduktion räknas här som praktik).

Anordnaren skall genom en skriftlig överenskommelse med länsarbetsnämnden åta sig att lämna ett finansieringsbidrag till staten med 3000 kronor per månad innan en person anvisas arbetspraktik. Om anordnaren är stat, kommun eller landsting uppgår bidraget till 1000 kronor per månad för personer som är långtidsinskrivna vid den offentliga arbetsförmedlingen. Länsarbetsnämnden får anvisa arbetspraktik utan överenskommelse om finansieringsbidrag till unga handikappade, arbetshandikappade, invandrare, deltagare i arbetspraktik i vägledande syfte som pågår i högst åtta veckor, den som är berättigad till arbetslöshetsersättning eller blivit utförsäkrad samt handledare för deltagare i datortek. Statsbidrag för merkostnader får lämnas till ideella organisationer som anordnar arbetspraktik samt till statliga anordnare av arbetspraktik inom skogsvårds-, naturvårds- och kulturmiljövårdsområdet.

Yrkesinriktad rehabilitering

Beskrivning: Utredande, vägledande, rehabiliterande och arbetsförberedande insatser som AMS bedriver vid arbetsmarknadsinstitut (AMI) eller någon annanstans. Åtgärden infördes ursprungligen januari 1980.

Villkor: Får anvisas den som behöver yrkesinriktad rehabilitering och som annars inte skulle kunna få eller behålla ett arbete.

Ersättningstid: Yrkesinriktad rehabilitering är inte tidsbegränsad.

Start av näringsverksamhet*

Beskrivning: Bidrag till arbetslösa som startar näringsverksamhet. Åtgärden infördes juli 1984.

Villkor: Den sökande måste bedömas ha goda förutsättningar att bedriva verksamheten och verksamheten bedömas få en tillfredsställande lönsamhet och ge bidragstagaren en varaktig sysselsättning. Personer bosatta inom stödområde 1 eller 2 (se §16 i förordningen om regionalpolitiskt företagsstöd) får beviljas bidrag vid start av näringsverksamhet utan att de är eller riskerar att bli arbetslösa eller söker arbete genom den offentliga arbetsförmedlingen.

Ersättningstid: Högst sex månader. Förlängning under sex månader kan beviljas om det finns särskilda skäl. Exempel på särskilda skäl är om näringsverksamheten bedrivs i glesbygd eller om bidraget avser kvinnor som varit arbetslösa och anmälda som arbetsökande hos den offentliga arbetsförmedlingen under minst sex månader. Förlängt utbildningsbidrag under högst sex månader kan även beviljas arbetslösa invandrare under förutsättning att de under minst sex månader varit arbetslösa och anmälda som arbetsökande hos den offentliga arbetsförmedlingen och att förlängt bidrag anses nödvändigt för företagets överlevnad och lönsamhet samt den påbörjade företagsamheten bedöms vara enda möjligheten till försörjning.

3. Bidrag till utbildning i företag

Förordning (1984:518) om bidrag till utbildning i företag

Mål: Att genom utbildning av de anställda förhindra permitteringar eller uppsägningar, alternativt att bidra till rekrytering eller anpassning av arbetsstyrkans kompetens i samband med tekniska förändringar eller förändrad arbetssituation.

Beskrivning: Bidrag till arbetsgivare för utbildning av personal vid nyrekrytering, kompetensutveckling samt istället för permittering eller uppsägning. Detta kan även innefatta delägare i litet eller medelstort företag som är personligt verksam i företaget utan att vara anställd. Bidrag till utbildning i företag infördes ursprungligen 1958.

Villkor: Utbildningen kan anordnas av arbetsgivaren eller av extern anordnare. Utbildningen skall vara yrkesinriktad men får även avse allmänna ämnen om det är en förutsättning för en yrkesinriktad utbildning eller för att deltagaren ska kunna utföra förändrade arbetsuppgifter till följd av ny teknik eller nya arbetsuppgifter. Utbildningen skall också vara skild från den ordinarie produktionen. Enstaka moment i utbildningen får dock ske i samband med produktionen om utbildningens inriktning eller andra liknande skäl kräver det. Utbildningen kan bedrivas på hel- eller deltid. Inom kommuner, landsting, statliga myndigheter, affärsdrivande verk och allmänna försäkringskassor kan bidraget användas för större satsningar på personalutbildning ("50 000-kronan"). Nyanställningar i samband med att bidrag lämnas anvisas av den offentliga arbetsförmedlingen. Vid prioritering mellan flera ansökningar om bidrag skall det arbetsmarknadspolitiska värdet av eventuella motprestationer beaktas. Anställda med kort utbildning och utbildning som syftar till en jämnare könsfördelning skall ges företräde. För utbildningsprojekt inom kommuner, landsting, statliga myndigheter och affärsdrivande verk utgår bidrag under förutsättning att planerad neddragning av personal undviks eller förskjuts i tiden.

Ersättningstid: Bidrag lämnas under högst 920 timmar för varje deltagare under en tid av två år.

Ersättning: Bidragsbeloppet är högst 60 kronor per utbildningstimme och deltagare. Bidrag lämnas till kostnader för lön, uppdragsersättningar och merkostnader för utbildningen. Lön och anställningsvillkor för deltagare i utbildningen skall vara avtalsenliga och får inte försämrats under utbildningstiden. För kommuner, landsting, statliga myn-

digheter, affärsdrivande verk och allmänna försäkringskassor lämnas ett bidrag med högst 50 000 kronor²⁸.

4. Generationsväxling

Förordning (1997:1287) om generationsväxling

Mål: Att ge yngre arbetslösa möjlighet att komma in på arbetsmarknaden genom frivillig avgång av äldre arbetskraft.

Beskrivning: Ersättning till äldre arbetstagare som helt eller delvis lämnar sin anställning. Åtgärden infördes den första januari 1998.

Villkor: Arbetstagaren skall ha fyllt 63 år senast den 31 augusti 1998 och ansökan om generationsväxling skall ha gjorts senast den 31 december 1998. Den sökande skall ha haft sammanhängande anställning i minst två år omedelbart före generationsväxlingen. Den arbetstid som lämnas får inte ställas till arbetsmarknadens förfogande eller användas till att bedriva egen näringsverksamhet. Arbetsgivaren skall i den avgåendes ställe anställa en eller flera yngre personer som fyllt 20 år men inte 35 år.

Den som nyanställs skall vara långtidsarbetslös, men kan i särskilda fall även avse en sökande som inte betraktas som långtidsarbetslös p g a att personen deltagit i en annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd eller varit anställd under kortare tid, under förutsättning att anställningen inte inneburit att personens ställning på arbetsmarknaden stärkts. Den som nyanställs skall omedelbart före nyanställningen varit anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen under minst 12 månader. En person som ännu inte fyllt 25 år och som under minst 90 dagar omedelbart före nyanställningen varit anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen, kan nyanställs utan att dessa villkor uppfyllts.

Personens sysselsättningssituation skall inte kunna lösas på något annat sätt. Nyanställningen skall vara en tillsvidareanställning. Visstidsanställning eller tidsbegränsad provanställning får endast komma ifråga om det finns särskilda skäl. Anställningen skall ske inom samma driftsenhet och minst omfatta samma arbetstid som för den person som avgår genom generationsväxling. Om någon annan anställd har företrädesrätt till anställningen får generationsväxling inte göras. Ansökan sker hos länsarbetsnämnden som även anvisar sökande och godkänner anställningen.

Ersättningstid: Längst till och med månaden före den då arbetstagaren fyller 65 år. Ansökan om generationsväxling kunde göras under tiden den 1 januari – den 31 augusti 1998.

Ersättning: Arbetsgivaren skall bidra med en fjärdedel av statens ersättning till arbetstagaren. Till arbetstagare som lämnar en heltidsanställning lämnas ersättning med 80

---

²⁸ Gäller faktiska kostnader. Se Arbetsmarknadsstyrelsen allmänna råd om tillämpningen av förordningen (1984:518) om bidrag till utbildning i företag.

procent av den inkomst som var sjukpenninggrundande omedelbart före avgången, dock högst 14 400 kronor per månad (regleras med basbeloppet). Om rätt till delpension går förlorad på grund av generationsväxling skall ersättningen ökas med ett belopp motsvarande delpensionen.

5. Interpraktikstipendier

Förordning (1997:581) om interpraktikstipendier

Beskrivning: Resestipendium till arbetslösa ungdomar för att praktisera på arbetsplats utanför Sverige. Interpraktikstipendier ersatte Europastipendier den 1 oktober 1997.

Villkor: Stipendier söks hos Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling efter rekommendation av länsarbetsnämnden. Stipendier kan beviljas långtidsarbetslösa ungdomar från och med den dag de fyller 20 år till och med den dag de fyller 30 år. Även ungdomar som omfattas av lagen om kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år kan beviljas stipendier samt, i vissa fall, ungdomar som inte betraktas som långtidsarbetslösa på grund av att de deltagit i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd eller varit tillfälligt anställda utan att deras ställning på arbetsmarknaden stärkts. Stipendier får inte lämnas för praktik i ett enskilt hem.

Ersättningstid: Under högst sex månader.

Ersättning: Stipendier lämnas som skälig ersättning för resekostnad, uppehälle och försäkring, dock högst 11 000 kronor per person i genomsnitt per kalendermånad.

6. IT-utbildning

Förordning (1997:1159)

Mål: Att ge yrkeskompetens för bristyrken inom IT-näringsen.

Beskrivning: Arbetsmarknadsutbildning i informationsteknik (IT) för arbetslösa samt anställda som behöver förnya sin kompetens eller byta arbetsuppgifter. Utbildningen ger certifikat eller diplom till personer som genomgått utbildningen med godkänt resultat och upphandlas av Föreningen Yrkesutbildning SwIT genom offentlig upphandling. Åtgärden infördes den 22 december 1997.

Villkor: Arbetslösa deltagare skall söka arbete genom den offentliga arbetsförmedlingen. Utbildningen får beviljas från och med den dag den sökande fyller 20 år. Unga handikappade, personer som uppbär ersättning från inkomstbortfallsförsäkringen samt ungdomar som bor i kommuner där inget avtal träffats med länsarbetsnämnden enligt åtgärden kommuners ansvar för ungdomar, kan beviljas utbildningen utan att ha fyllt 20 år. Av det totala antalet deltagare skall minst 75 procent vara arbetslösa. Vid beslut skall speciell hänsyn tas till kvinnor, invandrare och arbetshandikappade. Samtliga sökande skall före ansökan genomgå ett urvalstest med godkänt resultat för att komma ifråga till

utbildningen. Ansökan till utbildningen görs hos länsarbetsnämnden som också beslutar om deltagande.

Ersättningstid: Den tid utbildningen pågår (snitttiden är beräknad till 26 veckor). Utbildningen anordnas under perioden 1 december 1997 - 31 december 1999.

Ersättning: Deltagare har rätt till utbildningsbidrag motsvarande arbetslöshetsersättning, dock lägst 240 kronor per dag förutsatt att villkoren för ersättning vid arbetslöshet är uppfyllda eller att den sökande blivit utförsäkrad. I annat fall lämnas ersättning med 103 kronor per dag. För deltagare som är anställda men behöver byta eller förnya sina arbetsuppgifter, beviljas IT-utbildningen endast om arbetsgivaren garanterar bibehållna anställningsförmåner.

7. Kommuners ansvar för ungdomar (KUP)

Lag (1995:706) om kommuners ansvar för ungdomar

Förordning (1995:712) om kommuners ansvar för ungdomar

Mål: Verksamheten skall särskilt motverka långtidsarbetslöshet bland ungdomar. Avtalen skall innehålla individinriktade program som syftar till utbildning eller till att ungdomars inträde på den reguljära arbetsmarknaden förbereds eller underlättas.

Beskrivning: Länsarbetsnämnden skall initiera avtal med kommunerna om ansvar för ungdomar som innebär att kommunen får bidrag för att anordna praktik eller annan verksamhet på heltid för arbetslösa ungdomar som inte går gymnasieutbildning eller liknande utbildning till och med den dag de fyller 20 år. Både privata och offentliga arbetsgivare kan komma ifråga. Åtgärden infördes oktober 1995.

Villkor: Åtgärden skall erbjudas ungdomar som är aktivt arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen men inte kan erbjudas ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden senast inom 100 dagar efter inskrivning på arbetsförmedlingen. Deltagarna skall inte anses som arbetstagare. De skall dock anses som arbetstagare utifrån arbetsmiljölagen. I kommunens avtal skall framgå hur ungdomarna skall hålla kontakten med arbetsförmedlingen under verksamhetens gång.

Ersättningstid: Längst till och med den dag ungdomarna fyller 20 år.

Ersättning: Kommunen beslutar om vilken ersättning som skall lämnas till ungdomarna. Bidraget till kommunerna anges i avtalet med länsarbetsnämnden.

8. Kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år ("utvecklingsgaranti")

Lag (1997:1268) om kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år

Förordning (1997:1278) om kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år

Mål: Utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv och stärka möjligheterna att komma in på arbetsmarknaden eller på fortsatt utbildning.

Beskrivning: Kommunalt åtagande som initierats av länsarbetsnämnden, för att sysselsätta arbetslösa ungdomar. Arbetsförmedlingsnämnden ansvarar för att avtal ingås, utbetalning av statsbidrag för försörjning och aktivering av ungdomarna samt för att en handlingsplan upprättas.

Villkor: Åtgärden gäller ungdomar, från den dag de fyller 20 år till dess att de fyller 25 år, som står till arbetsmarknadens förfogande och inom 90 dagar från det att anmälan gjorts hos den offentliga arbetsförmedlingen inte kunnat erbjudas något arbete, reguljär utbildning eller lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Kommunen är skyldig att inom tio dagar ordna en aktiverande och utvecklande insats på heltid.

Ersättningstid: Högst tolv månader. Kommunen kan anvisa en ny utvecklingsinsats först efter att deltagaren under tre månader efter avslutad insats prövat sina möjligheter att få ett arbete eller påbörja en reguljär utbildning.

Ersättning: Utbildningsbidrag motsvarande ersättning från grundförsäkring eller inkomstbortfallsförsäkring, dock lägst 240 kronor per dag under förutsättning att villkoren för ersättning vid arbetslöshet är uppfyllda eller att deltagaren blivit utförsäkrad. Kommunen skall ersätta deltagare som, då åtgärden påbörjas, uppbär försörjningsstöd (socialbidrag) med ett belopp som motsvarar försörjningsstödet. Kommunen skall ersätta deltagare som vare sig erhåller utbildningsbidrag eller försörjningsbidrag med 1967 kronor per månad. De två ersättningarna från kommunen betecknas utvecklingsersättning. Kommunen ersätts av staten för försörjningen av de ungdomar som inte erhåller vare sig arbetslöshetsersättning eller socialbidrag. Kommunen ersätts även för kostnader för aktivering av ungdomarna.

9. Offentliga tillfälliga arbeten för äldre arbetslösa* (OTA)

Lag (1996:870) om offentliga tillfälliga arbeten för äldre arbetslösa

Förordning (1996:987) om offentliga tillfälliga arbeten för äldre arbetslösa

Mål: Att stärka kompetensen hos de äldre arbetslösa genom en aktiv kontakt med arbetslivet i syfte att öka möjligheterna att få ett arbete. Åtgärden avser även att höja kvaliteten i anordnarens verksamhet, genom att ta tillvara den erfarenhet och kompetens som äldre arbetslösa har.

Beskrivning: Äldre långtidsarbetslösa personer ges möjlighet att utföra vissa arbetsuppgifter inom kommun, landsting, stat och försäkringskassa. Åtgärden infördes 1 november 1996 och fasas ut under 1999.

Villkor: Länsarbetsnämnden anvisar arbetslösa. De som anvisats till OTA före den 1 januari 1999 och fortfarande deltar i åtgärden har rätt att fortsätta till och med den 31 december 1999. Personer som fyllt 62 år före den 1 januari 1999 har rätt att delta fram till dess de fyller 65 år. Arbetsuppgifterna får inte tränga undan ordinarie verksamhet.

Ersättningstid: Åtgärden är tidsbegränsad till den 31 december 1999. Länsarbetsnämndens anvisningsbeslut ska omprövas minst en gång per år.

Ersättning: Utbildningsbidrag motsvarande ersättning från arbetslöshetskassa eller kontant arbetsmarknadsstöd, dock lägst 230 kronor förutsatt att villkoren för ersättning vid arbetslöshet är uppfyllda eller att den sökande blivit utförsäkrad. I annat fall utgår en ersättning med 103 kronor per dag. Deltagare i OTA har dessutom rätt till ett tilläggsbelopp om 45 kronor per ersättningsberättigad dag vid heltidsarbete.

10. Resursarbete*

Förordning (1987:411) om beredskapsarbete

Beskrivning: Bidrag till arbetsgivare som avser tillfällig sysselsättning av arbetslösa. Åtgärden anordnas som resursarbete (infördes juli 1997), då arbetstagaren under 90 procent av heltid deltar i kompetenshöjande arbete hos arbetsgivare och under resterande del av heltid deltar i kompetensutveckling och aktivt arbetssökande.

Villkor: Stat, kommun, landsting, kyrkliga kommuner och allmänna försäkringskassor får ta emot arbetslösa i resursarbete om dessa varit inskrivna vid den offentliga arbetsförmedlingen under minst sex månader och får arbetslöshetsersättning. Även privata arbetsgivare som sedan den 1 april 1998 eller tidigare utfört offentligt upphandlad och långvarigt pågående entreprenadverksamhet får ta emot arbetslösa i resursarbete samt friskolor och stiftelser som bedriver utbildning eller vård- och omsorgsverksamhet. Arbetsgivaren skall erbjuda deltagarna de lämpliga vikariat som kan uppkomma. Länsarbetsnämnden anvisar arbetssökande. Arbetstagare som avvisar ett erbjudande om lämpligt arbete eller annan lämplig åtgärd, kan avstängas från resursarbetet.

Ersättningstid: Högst sex månader (kan förlängas till högst nio månader).

Ersättning: Arbetsgivaren betalar lön och lämnar anställningsförmåner enligt kollektivavtal om resursarbete. Lönen får högst uppgå till 90 procent av den lön som gäller enligt det ordinarie kollektivavtalet på den aktuella arbetsplatsen eller, om det är mer förmånligt för den enskilde, till 90 procent av den dagpenninggrundande inkomsten enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring, dock högst 652 kronor per dag. Bidraget till arbetsgivaren motsvarar det belopp deltagaren skulle ha fått från arbetslöshetskassa eller KAS samt sociala avgifter och löneavgifter.

11. Utbildningsstöd(*)

Förordning (1997:1276) om utbildningsstöd

Mål: Att den anställde skall kunna tillgodogöra sig ny teknik, bättre kunna använda befintlig teknik eller utföra nya arbetsuppgifter.

Beskrivning: Bidrag till arbetsgivare som själv bekostar utbildning för en arbetstagare och som med anställningsstöd anställer en ersättare för den som deltar i utbildningen.

Villkor: Utbildningen skall vara godkänd av länsarbetsnämnden.

Ersättningstid: Högst sex månader.

Ersättning: Högst 40 kronor per arbetstimme, dock högst 20 000 kronor per anställd som utbildas. För anställningarna skall lön och förmåner enligt kollektivavtal eller motsvarande inom branschen gälla.

Andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder

12. Ersättning med otraditionella medel

Regleringsbrev för budgetåret 1999 avseende Arbetsmarknadsverket
Förordning (1987:405) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, 10 § (fr o m 99 07 01)

Regleringsbrevet anger att AMS under budgetåret 1999 får använda högst 0,5 miljarder kronor för otraditionella insatser som motiveras av arbetsmarknadsskäl och som inte ryms inom ordinarie regelverk. Av dessa medel beräknas 70 miljoner kronor användas i lokala utvecklingsavtal mellan stat och kommun som skall tas fram för utsatta bostadsområden i storstadsregionerna i enlighet med prop 1997/98:165. Vid sådana insatser skall speciellt behoven beaktas för personer som är eller riskerar att bli arbetslösa p g a strukturförändringar på arbetsmarknaden. Stöd får även lämnas i samband med anställningsstöd, skogsarbeten och arbeten inom miljö-, natur-, byggnads-, och fornvård samt för arbeten som innebär investeringar. Ersättning med otraditionella medel infördes första gången 1993.

Vid arbeten som medför investeringar får bidrag till dagsverkskostnad om högst 2500 kronor per dag lämnas i de kommuner eller delar av kommuner som ingår i stödområde enligt förordning (1990:642) om regionalpolitiskt företagsstöd eller enligt regeringens beslut tillfälligt placerade i stödområde och i övriga landet med högst 1500 kronor per dag. En mindre del av beloppet får användas för projektledning och andra liknande kostnader som hänför sig till specifika projekt och som inte normalt skall finansieras inom ramen för ordinarie förvaltningsmedel. Otraditionella medel får inte användas till ersättning som avser försörjning av deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, förutom till programmansvariga vid datortek och andra projektledare.

Drygt hälften av använda otraditionella medel användes under budgetåret 1998 till olika projekt, men användes även för finansiering av löner för programansvariga på datortek, ersättning till deltagare i arbetsmarknadsutbildning på annan ort än hemorten samt investeringskostnader vid anställningsstöd²⁹.

---

²⁹ Återrapportering 4b av otraditionella medel enligt regeringens regleringsbrev 1999, AMS.

13. Flyttningsbidrag (respenning, starthjälp och pendlingsstöd)

Förordning (1999:594) om flyttningsbidrag

Beskrivning: Åtgärden är uppdelad på tre olika bidrag till arbetstagare. Respenning ger rätt till ersättning för resa, logi och bohagstransport för den som söker anställning. Starthjälp innebär en engångsersättning till den som flyttar från hemorten för att arbeta på annan ort. Pendlingsstöd är bidrag till den som tar ett arbete som medför långa och onormalt kostsamma pendlingsresor.

Gemensamma villkor: Dessa bidrag får beviljas från och med den dag bidragstagaren fyller 25 år. Om det finns särskild skäl får bidraget lämnas även till den som fyllt 20 år eller har genomgått treårig gymnasieskola. Bidrag kan även lämnas till den som avlagt yrkesexamen och söker anställning som ger legitimation. Bidragen får inte lämnas om anställningen på den nya orten kan anses som en flyttning mellan arbetsplatser inom samma företag.

Respenning

Villkor: Får lämnas till den som är eller riskerar att bli arbetslös och inte bedöms kunna få arbete på eller i närheten av hemorten och söker arbete genom den offentliga arbetsförmedlingen. Bidraget får även lämnas till den som har en kvalificerad yrkesutbildning och fått anställning vid ett företag som är berättigat till regionalpolitiskt företagsstöd, om arbetskraft med sådan utbildning inte kan erhållas på orten. Ansökan om bidraget skall göras före resan eller flyttningen.

Ersättning: Respenning lämnas för resa, logi och bohagstransport. Ersättning för resa och logi får lämnas för besök av annan ort om besöket bedöms nödvändigt för att anställning på den orten skall komma till stånd samt för att tillträda anställning på annan ort. Ersättning för bohagstransport lämnas till den som fått anställning som beräknas vara minst sex månader på annan ort, om bidragstagaren har fått bostad där. Kostnader för resa och uppehälle ersätts om de överstiger 50 kronor. Kostnader för billigaste färd-sätt ersätts. Resa med flyg eller egen bil kan ersättas om det är motiverat med hänsyn till tidsvinsten eller av andra särskilda skäl.

Starthjälp

Villkor: Lämnas till den som är arbetslös och sökt arbete genom den offentliga arbetsförmedlingen och inte bedömts kunna få arbete i eller nära hemorten samt, genom förmedlingen eller på egen hand, fått anställning på en ort dit det inte är möjligt att resa dagligen från hemorten. Bidraget lämnas inte om arbetsgivaren betalar traktamente på grund av flyttningen i samband med nyanställningen, inte heller om anställningen beräknas vara kortare tid än sex månader eller om anställningen är den första efter avslutad utbildning, annan än arbetsmarknadsutbildning eller gymnasial vuxenutbildning eller motsvarande. Ansökan om bidraget skall göras innan anställningen tillträds.

Ersättning: 11 000 kronor som betalas ut i samband med att anställningen tillträds. Bidraget får endast lämnas en gång för varje arbetssökande under en tvåårsperiod. Starthjälpen skall återbetalas om arbetstagaren är orsak till att anställningen upphör inom sex månader och därefter återgår i arbetslöshet. Detsamma gäller om arbetstagaren beviljas obetald ledighet som ej beror på sjukdom eller någon liknande orsak. Den del av bidraget som proportionellt sett avser perioden fram till sex månader skall då återbetalas.

Pendlingsstöd

Villkor: Lämnas till den som är arbetslös och sökt arbete genom den offentliga arbetsförmedlingen och inte bedömts kunna få arbete i eller nära hemorten samt, genom förmedlingen eller på egen hand, fått anställning på en ort som ligger på ett sådant avstånd att kostnaden för att resa dit överstiger kostnaden för att resa inom normalt pendlingsavstånd från arbetstagarens hemort. Bidraget lämnas inte om arbetsgivaren betalar traktement i samband med nyanställningen, inte heller om anställningen beräknas vara kortare tid än sex månader eller om anställningen är den första efter avslutad utbildning, annan än arbetsmarknadsutbildning eller gymnasial vuxenutbildning eller motsvarande. Ansökan om bidraget skall göras innan anställningen tillträds.

Ersättning: Ersättning lämnas för de resekostnader som överstiger kostnader för normalt pendlingsavstånd, högst 1 200 kronor i månaden under sex månader. Bidraget lämnas endast en gång under en tvåårsperiod.

8. Särskilda åtgärder för arbetshandikappade

Under utgiftsområde UO14, Arbetsmarknad och arbetsliv finns anslaget A3, Särskilda åtgärder för arbetshandikappade. Syftet med åtgärderna som finansieras från anslaget är att ge arbetshandikappade sökande samma rätt och möjligheter att delta i arbetslivet som icke arbetshandikappade har. Nedan återfinns även Samhall som har ett eget anslag under UO14, nämligen B6, Bidrag till Samhall. Anslaget i budgeten 1998 för Särskilda åtgärder för arbetshandikappade uppgår till 6,7 (6,6) miljarder kronor och anslaget till Samhall uppgår till 4,3 (4,5) miljarder kronor.

1. Bidrag till arbetshjälpmedel, arbetsbiträde, resekostnader och näringshjälp

Förordning (1987:409) om bidrag till arbetshjälpmedel m m

Arbetshjälpmedel

Beskrivning: Bidrag till arbetsgivare och funktionshindrad för köp eller hyra av arbets hjälpmedel som krävs för att funktionshindrade skall kunna utföra sina arbetsuppgifter, expertundersökningar för detta ändamål och eventuell reparation av hjälpmedlet.

Villkor: Gäller funktionshindrade som anställs, deltar i arbetsmarknadspolitisk åtgärd med undantag för arbetsmarknadsutbildning inom det reguljära utbildningsväsendet, samt funktionshindrade ungdomar vid praktisk arbetslivsorientering. Även bidrag för

funktionshindrade företagare eller fria yrkesutövare samt tal- och punktskriftslitteratur vid arbetsmarknadsutbildning för synskadade, kan komma i fråga. Ansökan skall göras innan hjälpmedlet anskaffas.

Ersättningstid: För behov som framkommer inom tolv månader från anställningsdagen eller den tid någon av de ovan nämnda åtgärderna pågår. Längst till och med månaden då den funktionshindrade fyller 65 år.

Ersättning: Bidrag lämnas för hela kostnaden om hjälpmedlet saknar värde för någon annan än den funktionshindrade. I annat fall lämnas bidrag med halva kostnaden. Arbetsgivaren och den funktionshindrade kan vardera få bidrag med högst 50 000 kronor. Bidrag till datorbaserade hjälpmedel samt tal- och punktskriftslitteratur får dock beviljas med ett högre belopp. Bidraget skall betalas tillbaka om hjälpmedlet inte längre används till avsett ändamål.

Arbetsbiträde

Beskrivning: Bidrag till arbetsgivare för arbetsbiträde åt en svårt funktionshindrad för utgifter som väsentligt överstiger vad som kan anses normalt för befattningen eller verksamheten.

Villkor: Gäller funktionshindrade som anställs eller är anställda, deltar i arbetsplatsintroduktion, inskrivna vid arbetsmarknadsinstitut och funktionshindrade ungdomar vid praktisk arbetslivsorientering, samt för funktionshindrade företagare eller fria yrkesutövare. Bidrag får inte lämnas för arbetstagare där lönebidrag lämnas (svårt funktionshindrade undantagna) eller om arbetstagaren sysselsätts i skyddat arbete eller har beviljats utbildning i företag.

Ersättningstid: Längst till och med månaden då den funktionshindrade fyller 65 år.

Ersättning: Högst 50 000 kronor per år. Till företagare med funktionshinder som medför stora kommunikationssvårigheter får bidrag lämnas med högst 100 000 kronor per år.

Resekostnader

Beskrivning: Bidrag till funktionshindrad deltagare i arbetsmarknadsutbildning eller yrkesinriktad rehabilitering som avser kostnader för resor och uppehälle.

Villkor: Bidraget gäller obligatoriska studieresor och dagliga resor. Om utbildningen är förlagd till ort som innebär att avståndet till ordinarie bostad överstiger rimligt pendlingsavstånd, kan även ersättning för uppehälle lämnas samt ledsagare om så behövs.

Ersättningstid: Utbildningstiden. Ledsagare under högst 10 dagar.

Ersättning: Kostnader för dagliga resor som överstiger 300 kronor per månad ersätts. För studier på annan ort ersätts kostnader för resa och uppehälle om de överstiger 50 kronor. Traktamente för ledsagare lämnas med högst 100 kronor per dag. Flerdagsför-

rättningar ersätts med högst 200 kronor per dag. Även förlorad arbetsinkomst för ledsagare ersätts.

Näringshjälp

Beskrivning: Bidrag till funktionshindrad för anskaffning av arbetsmaskin eller verktyg eller annan kostnad för att starta egen näringsverksamhet.

Villkor: Bidraget lämnas till funktionshindrad som inte utan arbetsmarknadspolitiska åtgärder kan få ett lämpligt arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Verksamheten skall antas utgöra ett viktigt tillskott till försörjningen. Gäller även då flera funktionshindrade startar gemensam verksamhet. Bidraget kan kombineras med bidrag för start av näringsverksamhet. Ansökan skall göras innan verksamheten påbörjas.

Ersättningstid: Längst till och med månaden då den funktionshindrade fyller 65 år.

Ersättning: Högst 60 000 kronor. Bidraget skall betalas tillbaka om rörelsen läggs ned eller säljs.

2. Ersättning med otraditionella medel

Regleringsbrev för budgetåret 1999 avseende Arbetsmarknadsverket
Förordning (1987:405) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten 10 § (fr o m 99 07 01)

Regleringsbrevet anger att AMS under budgetåret 1999 får använda högst 50 miljoner kronor för otraditionella insatser som motiveras av arbetsmarknadsskäl och som inte ryms inom ordinarie regelverk och inte ändrar villkoren i dessa. I första hand skall dessa insatser avse särskilt anordnad sysselsättning för personer med svårare funktionshinder och syfta till att öka möjligheterna för dessa personer att få arbete. Insatserna kan också bestå av någon lämplig åtgärd som i sig kan leda till arbete. Möjligheterna till detta skall fortlöpande prövas. Medlen skall användas så att sysselsättningseffekten blir minst samma som motsvarande lönebidrag skulle gett. En mindre del av beloppet får användas för projektledning och andra liknande kostnader som hänför sig till specifika projekt och som inte normalt skall finansieras inom ramen för ordinarie förvaltningsmedel. Otraditionella medel får inte användas till ersättning som avser försörjning av deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Bidraget får inte ges till verksamheter som snedvrider konkurrensförutsättningarna i förhållande till marknadsutsatta verksamheter. Av de använda medlen 1998 har nästan 80 procent gått till projekt³⁰.

3. Lönebidrag*

Förordning (1991:333) om lönebidrag

---

³⁰ Återrapportering 4b av otraditionella medel enligt regeringens regleringsbrev 1999, AMS.

Mål: Att bereda anställning åt arbetshandikappade för vilka andra åtgärder inte lämpligen kan vidtas för att underlätta en arbetsplacering.

Beskrivning: Bidrag till arbetsgivare för nyanställning av arbetshandikappad. Åtgärden infördes ursprungligen 1980. Alternativt kan bidrag lämnas till lönekostnaden för en stödperson åt en funktionshindrad arbetstagare som har anställts utan lönebidrag eller bidrag för arbetsbiträde. Detta stöd kallas särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS) och ges av särskilda SIUS-konsulenter, anställda vid arbetsmarknadsinstitut. Genom att arbeta sida vid sida skall konsulenten, förutom att göra en ingående kartläggning och analys av arbetsplatsen, bedöma när en arbetssökande kan utföra arbetet enligt uppställda krav. Stödet bör kunna trappas ner successivt under stödperioden för att helt upphöra när den arbetssökande kan utföra planerade uppgifter självständigt.

Villkor: Arbetsförmedlingen anvisar arbetstagare och bedömer om arbetsuppgifter och arbetsförhållanden är lämpliga. Bidrag får inte lämnas för arbetstagare som är anställd inom Samhall eller är anställd på en arbetsplats för beredskapsarbete eller annan tillfällig arbetsplats som inte ingår i en myndighets ordinarie organisation.

Ersättningstid: Högst fyra år. För stödperson ett år med möjlighet till ett års förlängning om skäl finns. Bidraget kan förlängas utifrån den anställdes arbetsförmåga och möjligheten att övergå till en anställning utan lönebidrag. Bidrag lämnas längst till och med månaden innan den anställde fyller 65 år.

Ersättning: Lönebidragets storlek bestäms av personens arbetsförmåga och graden av funktionsnedsättning, dock högst 80 procent av lönekostnaden. Om nyanställning sker i en allmännyttig organisation då en arbetshandikappad person anvisas av länsarbetsnämnden och arbetet uppfyller vissa krav ifråga om utveckling, rehabilitering och arbetsmiljö kan ersättning lämnas med högst 90 procent av lönekostnaden. Den genomsnittliga bidragsnivån till andra arbetsgivare än allmännyttiga organisationer skall uppgå till högst 60 procent av den bidragsgrundande inkomsten³¹. Månadslön över 13 700 kronor är inte bidragsgrundande. Bidragsgrundande lönekostnad är bruttolön inklusive sjuklön och semesterlön samt sociala avgifter och avtalsenliga försäkringar. Lön och andra anställningsförmåner skall följa kollektivavtal eller motsvarande inom branschen. Om lönebidrag och bidrag till arbetsbiträde lämnas samtidigt, får bidragen tillsammans inte överstiga lönekostnaden för den anställde.

4. Samhallgruppen*

Förordning (1987:405) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Mål: Samhall skall skapa meningsfullt och utvecklande arbete för personer med arbetshandikapp där (de geografiska) behoven finns. Mer specifikt skall Samhall under 1999 uppnå ett sysselsättningsmål för arbetshandikappade anställda om minst 31,9 miljoner arbetstimmar. Rekryteringen skall till minst 40 procent ske från de prioriterade grupper-

---

³¹ Enligt regeringens regleringsbrev till AMV 98 12 17.

na, d v s utvecklingsstörda, psykiskt sjuka och flerhandikappade enligt de definitioner AMS och Samhall har enats om. Minst 3 procent av de anställda arbetshandikappade skall under verksamhetsåret övergå till arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Andelen kvinnor av övergångarna skall öka under budgetåret 1999 jämfört med 1998. Verksamheten skall bedrivas med affärsmässig effektivitet och högt resursutnyttjande inom koncernen, bl a genom strukturella förändringar i syfte att minska kostnaderna för produktionen samt genom insatser för en god beläggning.

Beskrivning: Verksamhet på egna (det man traditionellt menar med "skyddade") arbetsplatser där varor eller tjänster produceras, i entreprenaduppdrag hos annan uppdragsgivare eller som bemanningsuppdrag där en grupp Samhallanställda arbetar åt en annan arbetsgivare i dennes lokaler med personalledare från Samhall. Stiftelsen Samhällsföretag blev 1980 huvudman för skyddat arbete och hemarbete. Stiftelsen bytte 1987 namn till Samhall och ombildades 1992 till aktieföretag. Samhall är en helstatlig koncern med Samhall AB som moderbolag och 14 olika regionala dotterbolag. Samhall har ca 800 arbetsplatser över hela landet och totalt närmare 30.000 anställda, varav 27.200 med arbetshandikapp.³²

Villkor: Arbetsförmågan skall bedömas vara så nedsatt att annat arbete inte kan komma ifråga. Arbetet skall så långt som möjligt vara utformat så att det tillvaratar och utvecklar den anställdes kunskaper, färdigheter och intressen och syfta till att stärka den anställdes möjligheter till att få ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Den offentliga arbetsförmedlingen anvisar till en anställning inom Samhall. En utredning och handlingsplan skall upprättas i samråd med den sökande innan anvisning sker. För varje arbetsställe skall förmedlingen utse en kontaktperson som skall svara för de kontinuerliga kontakterna mellan förmedlingen och arbetsstället. Kontaktpersonen företräder förmedlingens intressen och förbereder anvisningar till anställning och bevakar de anställdas möjligheter till arbete på den reguljära arbetsmarknaden. En kontinuerlig uppföljning av den anställdes personliga och yrkesmässiga utveckling skall ske. Den anställda är skyldig att avgå från anställning om förmedlingen anvisar annat arbete, med skälig hänsyn till den anställdes personliga önskemål och förhållanden. Lönebidrag, AMI och arbetsmarknadsutbildning kan användas som stöd vid övergång.

Ersättningstid: Tillsvidareanställning av de arbetshandikappade upp till 65 års ålder eller till dess att eventuell övergång till reguljärt arbete sker.

Ersättning: Enligt kollektivavtal. Genomsnittslönen ligger för närvarande på cirka 85 procent av marknadslönen. Samhall erhåller genom avtal med staten ersättning för de merkostnader koncernen har jämfört med andra företag (t ex lokalisering där behoven finns, diversifiering av verksamheten, teknisk anpassning, fler arbetsledare, anpassad arbetstakt och arbete med övergångar).

---

³² Uppgifterna är hämtade från halvårsskiftet 1999.

5. Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare* (OSA)

Förordning (1985:276) om statsbidrag till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare

Beskrivning: Bidrag till offentliga arbetsgivare för skyddat arbete för arbetslösa med socialmedicinskt handikapp, funktionshinder eller som på grund av långvarig och svår psykisk sjukdom inte kommit in på arbetsmarknaden eller varit borta från den under en längre tid.

Villkor: Arbetet får inte avse industriell tillverkning. Arbetsförmedlingen anvisar arbetstagare och bedömer om arbetsuppgifter och arbetsförhållanden är lämpliga. Länsarbetsnämnden skall regelbundet pröva om den anställda kan övergå till en anställning med eller utan lönebidrag.

Ersättningstid: Bidrag lämnas längst till och med månaden innan den anställda fyller 65 år.

Ersättning: Bidraget uppgår till högst 100 procent av lönekostnaden. Månadslön över 13 700 kronor är inte bidragsgrundande. Bidragsgrundande lönekostnad är bruttolön inklusive sjuklön och semesterlön samt sociala avgifter och avtalsenliga försäkringar. Lön och andra anställningsvillkor skall följa kollektivavtal eller motsvarande.

9. Europeiska socialfonden³³

EU: strukturfonder syftar till att öka den ekonomiska och sociala samhörigheten mellan medlemsländerna inom unionen och motverka ett Europa med stora regionala skillnader. Socialfonden är en av de fyra strukturfonderna (regional-, social-, jordbruks- och fiskefonden). Dessa fonder utgör en tredjedel av EU:s budget och används för att finansiera olika så kallade målprogram. Insatserna inom Mål 2, 5b och 6 avser geografiskt avgränsade områden medan Mål 3 och 4 gäller hela landet. Utöver de nämnda målprogrammen finns det ett flertal så kallade gemenskapsinitiativ som avser sociala och ekonomiska frågor som är gemensamma för flera europeiska regioner. Exempel på gemenskapsinitiativ som berör sysselsättningen är i första hand Adapt och Employment, vilka administreras av svenska EU-programkontoret, samt Interreg IIA, vilket administreras av länsstyrelserna i de berörda länen. Mål 3, 4 samt Employment och Adapt finansieras enbart av Socialfonden medan finansieringen av målen 2, 5b, och 6 delas med de övriga strukturfonderna. Socialfondens del i de sistnämnda målen syftar till att stödja sysselsättningens tillväxt och stabilitet samt stärka arbetskraftens potential inom forskning, vetenskap och teknik inom de regioner som programmen omfattar³⁴.

Anslaget A4 under utgiftsområde 14 i den svenska statsbudgeten redovisar utbetalningarna från Europeiska Socialfonden och nationell offentlig medfinansiering för Mål 4

³³ Informationen är främst hämtad ifrån NUTEK:s hemsida (www.nutek.se) och Svenska Kommunförbundets hemsida (www.svekom.se).

³⁴ Rådets förordning 2084/93, Artikel 1 punkt 3.

samt insatser av Mål 4-karaktär inom Mål 6. Utbetalningarna under anslagspost 1 avser utbetalningar från Europeiska socialfonden inom ramen för strukturfondsmålen 2, 3, 4, 5b och 6 samt gemenskapsinitiativen. Anslagspost 2 innehåller medfinansiering för Mål 4 samt insatser av Mål 4-karaktär inom mål 6. Det totala anslaget för budgetåret 1999 uppgår till 1,8 (2,1) miljarder kronor. 39 miljoner av detta anslag disponeras av Svenska EU-programkontoret och länsstyrelsen i vissa stödlän, resterande belopp disponeras av Arbetsmarknadsverket. Den nuvarande programperioden omfattar åren 1995-1999 inom vilken beslut om nya projekt får fattas, medan programverksamhet och utbetalningar beräknas fortsätta in på år 2001. Nästkommande programperiod avser åren 2000-2006. Organisationen runt den Europeiska Socialfonden bygger på en fondansvarig myndighet samt ett antal stödmyndigheter (beslutande myndighet) på regional nivå med lokal förankring. Stödmyndigheterna (t ex EU-programkontoret, beslutsgrupper) handlägger ansökningar och fattar beslut kring enskilda projekt/motsvarande. Fondansvarig myndighet, Arbetsmarknadsstyrelsen, ansvarar för ekonomiadministrationen och redovisningen såväl nationellt som gentemot kommissionen. Fondansvarig myndighet utfärdar vidare föreskrifter riktat mot stödmyndigheterna vad avser det ekonomiska administrativa området samt tillsyn och kontroll. För varje mål och gemenskapsinitiativ finns en övervakningskommitté som har till uppgift att följa upp genomförandet av programmen och se till att beslutade prioriteringar och riktlinjer fullföljs. I dessa kommittéer ingår representanter för svenska organisationer och myndigheter samt EU-kommissionen.

Mål 2 syftar till förnyelse i vissa områden som drabbats eller hotats av industriell tillbakagång. Stödet gäller företag, kommuner, länsstyrelser, landsting och organisationer i följande fem områden: Norra Norrlandskusten, Ångermanlandskusten, Bergslagen, Fyrstadsregionen samt delar av Blekinge. Stödet administreras av NUTEK. Aktuell beslutsgrupp handlägger och beslutar om enskilda projekt/motsvarande. Mål 2-projekten finansieras under perioden 1995-99 till 20 procent med EU-medel och resterande belopp delas mellan svenska offentliga medel och aktuell arbetsgivare.

Mål 3 syftar till minskad arbetslöshet och ökad kunskap hos arbetslösa. Stödet gäller företag, myndigheter och organisationer som vill driva utvecklingsprojekt för att bekämpa arbetslöshet. Målgrupper är långtidsarbetslösa, arbetslösa ungdomar mellan 17 och 24 år, arbetshandikappade samt invandrare i Stockholm, Göteborg och Malmö. Insatserna gäller kompetensutveckling, vägledning och rådgivning, datortekens arbetsmarknadsdel samt start av näringsverksamhet. Mål 3-medlen administreras via AMS Internationella sekretariat. Aktuell länsarbetsnämnd handlägger och beslutar om enskilda projekt/motsvarande. Drygt hälften av kostnaderna för projekten skall finansieras med offentliga nationella medel.

Mål 4 syftar till att stärka de anställdas och verksamheternas konkurrenskraft genom kompetensutveckling i kombination med förändrad arbetsorganisation. Stödet vänder sig till privata företag med upp till 50 anställda. Även större företag, med upp till 250 anställda, kan komma i fråga. En del av insatserna avser anställda inom vård och omsorg i kommuner och landsting. Insatserna kan exempelvis gälla produktutveckling, samverkan i arbetslag, IT-användning, omvärldskunskap och internationalisering. Svenska EU-programkontoret administrerar, handlägger och beslutar om enskilda projekt/motsvarande. Mål 4 projekten finansieras till hälften av de berörda arbetsgivarna medan svenska staten och EU delar på resterande del.

Mål 5 b syftar till utveckling och strukturomvandling i landsbygdsområden. Stödet vänder sig till småföretag, organisationer, utvecklingsgrupper, länsstyrelser, landsting och kommuner i delar av Västerbotten/Gävleborg/Dalarna, Gotland, Sydöstra Sverige, Västra Sverige och skärgården. Insatserna avser arbete och näringsliv; kultur och naturresurser; infrastruktur samt lokal utveckling. Glesbygdsverket administrerar Mål 5 b. Aktuell beslutsgrupp handlägger och beslutar om enskilda projekt/motsvarande. Projekten under perioden 1995-99 finansieras till 20 procent med EU-medel och resterande belopp delas mellan svenska offentliga medel och aktuell arbetsgivare.

Mål 6 syftar till utveckling och strukturanpassning av Sveriges mest glesbefolkade områden. Stödet vänder sig till kommuner, landsting, länsstyrelser, företag, organisationer och föreningar. Samernas behov skall speciellt uppmärksammas. Insatsområden är företagsutveckling; kompetensutveckling; jordbruk, fiske och naturresurser; lokal utveckling samt samisk utveckling. NUTEK administrerar Mål 6. Aktuell beslutsgrupp handlägger och beslutar om enskilda projekt/motsvarande. EU bidrar under perioden 1995-99 med 40 procent liksom svenska staten, landstingen och kommunerna. Arbetsgivarna bidrar med 20 procent.

10. Viktigare förändringar i åtgärdsprogrammet 1999

Även ändringar under 1998 som ej togs upp i "Den svenska arbetsmarknaden 1998" noteras här.

Ekonomisk ersättning vid arbetslöshet

Arbetslöshetsförsäkringen. /99 01 01/ Åldersvillkoret för ersättning från grundförsäkringen har ändrats från den 1 juli det år personen fyller 20 år till den dag personen fyller 20 år.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Anställningsstöd. /99 04 01/ Åtagandet från arbetsgivarens sida att tillhandahålla utbildning i form av teori eller praktik har slopats och därmed även den preciserade överenskommelsen mellan arbetsgivaren och länsarbetsnämnden. Långtidsarbetslöshet har preciserats genom att ange att den som skall anställas minst 12 månader före anställningen måste vara anmäld som arbetssökande vid den offentliga arbetsförmedlingen. Den flexibla tiden upp till sex månader har tagits bort och sex månader är nu det enda alternativet om det ej finns synnerliga skäl. För att stödet skall förlängas till 12 månader krävs nu att de investeringar som motiverat detta är offentliga.

/99 01 01/ Åtgärden förlängd från den 31 december 1998 till den 31 december år 2000.

/98 07 01/ Åldersvillkoret för deltagande har ändrats från den 1 juli det år personen fyller 20 år till den dag personen fyller 20 år.

Arbetslivsutveckling (ALU). /99 01 01/ Har upphört i och med införandet av åtgärden arbetsmarknadspolitiska aktiviteter.

Arbetsmarknadspolitiska aktiviteter. /99 06 01/ Statsbidrag får också lämnas till statliga anordnare av arbetspraktik inom skogsvårds-, naturvårds- och kulturmiljövårdsområdet.

/99 01 01/ Nytt samlingsnamn för åtgärderna arbetsmarknadsutbildning, yrkesinriktad rehabilitering och start av näringsverksamhet (ej längre "starta-eget"). Det som här betecknas arbetsmarknadsutbildning innehåller det som tidigare avsågs med arbetsmarknadsutbildning, nu kallat utbildning, samt datortek och det som tidigare kallades arbetsplatsintroduktion (API), vilket nu kallas arbetspraktik.

/98 07 01/ Åldersvillkoret för deltagande i start av näringsverksamhet har ändrats från den 1 juli det år personen fyller 20 år till den dag personen fyller 20 år.

Arbetsplatsintroduktion. /99 01 01/ Har upphört och ersatts av arbetspraktik i arbetsmarknadspolitiska aktiviteter.

Generationsväxling. /98 09 01/ Åtgärden finns endast kvar för de personer som ansökt om generationsväxling senast den 31 december 1998.

/98 05 15/ Nyanställningen skall vara en tillsvidareanställning. Endast om det finns särskilda skäl får visstidsanställning eller provanställning komma ifråga. En person som inte fyllt 25 år behöver endast vara anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen 90 dagar omedelbart före nyanställningen. För övriga gäller 12 månaders anmälningstid.

Interpraktikstipendier. /98 07 01/ Åldersvillkoret för deltagande har ändrats från den 1 juli det år personen fyller 20 år till den dag personen fyller 20 år. Åtgärden beviljas nu senast den dag personen fyller 20 år istället för den 30 juni det året.

IT-utbildning. /99 01 01/ Åldersvillkoret för deltagande har ändrats från den 1 juli det år personen fyller 30 år till den dag personen fyller 20 år.

Kommuners ansvar för ungdomar. /98 07 01/ Åldersvillkoret för deltagande har ändrats från den 1 juli det år personen fyller 20 år till den dag personen fyller 20 år.

Kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år. /98 07 01/ Åldersvillkoret för deltagande har ändrats från den 1 juli det år personen fyller 20 år till den dag personen fyller 20 år.

Offentligt tillfälligt arbete (OTA). /99 01 01/ Inga nya sökande får delta i OTA. De som anvisats till OTA före den 1 januari 1999 och fortfarande deltar i åtgärden har rätt att fortsätta till och med den 31 december 1999. Personer som fyllt 62 år före den 1 januari 1999 har rätt att delta fram till dess de fyller 65 år.

Resursarbete. /98 07 01/ Även privata arbetsgivare som sedan den 1 april 1998 eller tidigare utfört offentligt upphandlad och långvarigt pågående entreprenadverksamhet får ta emot arbetslösa i resursarbete samt friskolor och stiftelser som bedriver utbildning eller vård- och omsorgsverksamhet. Lönen får, om det är mer förmånligt för den enskilde, till uppgå till 90 procent av den dagpenninggrundande inkomsten enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring, dock högst 652 kronor per dag.

Flyttningsbidrag. /99 07 01/ Ny förordning om flyttningsbidrag. Åldersgränsen har höjts till 25 år. Endast om det finns särskilda skäl kan flyttningsbidrag lämnas till den som fyllt 20 år eller genomgått treårig gymnasieskola.

Medflyttandebidrag har upphört.

Respenning lämnas ej längre för att delta i arbetsmarknadsutbildning på annan ort eller till den som inte är eller riskerar att bli arbetslös. Även den som tar en tillfällig anställning i avvaktan på en anställning som motsvarar dennes utbildning, eller den som inför en driftsinskränkning begränsar inskränkningens verkningar genom att flytta, kan inte längre få respennning. Inte heller ges längre respennning vid en eventuell återflytt, medföljande barn vid sökanderesa, hushållsmedlemmars medflyttning till anställningsorten. Ersättning för uppehälle är nu reducerat till logi, d v s traktamente får inte längre lämnas.

Starthjälps bidraget har höjts från 10 000 till 11 000 kronor samtidigt som villkoret att personen inte bedöms kunna få arbete i eller nära hemorten har tillkommit. Utöver arbetsmarknadsutbildning får bidrag lämnas även vid första anställningen efter avslutad gymnasial vuxenutbildning eller motsvarande (t ex kunskapslyftet).

Pendlingsstöd lämnas endast för dagpendling och alltså inte längre för två hemresor i månaden om avståndet inte tillåter dagspendling. Utöver arbetsmarknadsutbildning får bidrag lämnas även vid första anställningen efter avslutad gymnasial vuxenutbildning eller motsvarande (t ex kunskapslyftet).

/99 01 01/ Åldersvillkoret för deltagande har ändrats från den 1 juli det år personen fyller 20 år till den dag personen fyller 20 år.

/98 05 15/ För starthjälp och pendlingsstöd gäller nu också att den sökande måste ha sökt arbete genom den offentliga arbetsförmedlingen, men behöver inte nödvändigtvis ha fått den aktuella anställningen genom förmedlingen.

Inlösen av egnahemsfastigheter och bostadsrätter. /99 07 01/ Åtgärden har upphört.

Utbildningsbidrag. /98 07 01/ Åldersvillkoret för deltagande har ändrats från den 1 juli det år personen fyller 20 år till den dag personen fyller 20 år.

Särskilda åtgärder för arbetshandikappade

*Bidrag till arbetshjälpmedel, arbetsbiträde, näringshjälp och resekostnader. /99 01 01/ Arbets-
hjälpmedel lämnas nu till deltagare i samtliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder förutom arbets-
marknadsutbildning inom det reguljära utbildningsväsendet. Bidrag till arbetsbiträde kan nu
lämnas med upp till 100 000 kronor per år till företagare med funktionshinder som medför stora
kommunikationssvårigheter.*

*Lönebidrag. /99 01 01/ Den tillfälliga möjligheten att lämna lönebidrag även till en arbetshandi-
kappad anställd som riskerar att förlora anställningen i samband med personalminskningar eller
omstruktureringar av verksamheten och bli långvarigt arbetslös, har försvunnit.*

/98 07 01/ SIUS har permanentats.

*/98 01 01/ Möjligheten att alternativt lämna lönebidrag för bistånd av en stödperson vid intro-
duktion och träning på arbetsplatsen samt för att en funktionshindrad person skall kunna utföra
arbetet (den s k SIUS-åtgärden) har förlängts t o m den 30 juni 1998.*

11. Sammanfattning av arbetsmarknadsmyndigheternas uppgifter

- Att tillhandahålla platsförmedling, vägledning och arbetsmarknadspolitiska åtgärder i form av arbetsförberedande och sysselsättningsfrämjande åtgärder.
- Motverka inlåsnings effekter.
- Motverka inflationsdrivande flaskhalsar.
- Öka anpassningsförmågan och flexibiliteten på arbetsmarknaden.
- Hämta in och sprida saklig information som har betydelse för de arbetssökande och arbets-
givarna.
- Se till att de arbetssökande snabbt får ett arbete som så nära som möjligt ansluter till deras
önskemål och förutsättningar.
- Se till att lediga platser snabbt blir tillsatta.
- Underlätta för arbetssökande att få lämpligt arbete genom arbetsförberedande åtgärder.
- Bidra till trygghet för arbetstagarna vid omställningssituationer.
- Upprätta en handlingsplan för de personer som riskerar långtidsarbetslöshet.
- Förhindra permanent utslagning av personer från arbetslivet.
- Att i första hand erbjuda en arbetslös person som inte direkt kan få arbete, en utbildning
eller annan lämplig åtgärd i syfte att personen skall få ett reguljärt arbete.

- Påverka efterfrågan på arbetskraft genom sysselsättningsskapande åtgärder så att arbete kan erbjudas även dem för vilka platsförmedlande och arbetsförberedande åtgärder inte är tillräckliga.
- Utforma de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna så att
  - de passar den enskilde deltagarens förutsättningar och ökar hans eller hennes möjligheter att få eller behålla en anställning på den reguljära arbetsmarknaden,
  - de inte snedvrider konkurrensförutsättningarna för annan verksamhet,
  - de inte leder till att någon som har en anställning blir ledig helt eller delvis och ersätts med en annan person,
  - risken för att reguljära arbetstillfällen trängs undan blir så liten som möjligt,
  - de är förenliga med målen för ett ekologiskt hållbart Sverige.
- Fördela de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna med hänsyn till de skilda förutsättningarna och behoven i olika delar av landet.
- Använda de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna och anvisningarna till lediga platser så att de medverkar till att bryta könsuppdelningen på arbetsmarknaden.
- Verka för kvinnors och mäns lika rätt till arbete på lika villkor och motverka en könsuppdelad arbetsmarknad
- Tillvarata varje individs arbetsförmåga och göra det möjligt för den enskilde att försörja sig genom arbete.
- Värna om de svaga gruppernas ställning på arbetsmarknaden. Särskild uppmärksamhet skall ges åtgärder för att främja anställning av äldre och arbetshandikappade och för att underlätta för handikappade att behålla ett arbete.
- AMS skall aktivt samarbeta med Socialstyrelsen, Riksförsäkringsverket och Arbetarskyddsstyrelsen så att en effektivare användning av tillgängliga resurser inom rehabiliteringsområdet uppnås.
- Utöva tillsyn över arbetslöshetskassorna.
- Ansvara för frågor gällande arbetskraft inom totalförsvaret.

12. Sammanfattning av arbetsmarknadspolitikens mål

Långsiktigt mål

Full sysselsättning

Mål på medellång sikt

Öka sysselsättningsgraden för personer mellan 20-64 år till 80 procent år 2004.

Kortsiktigt mål

Halvera den öppna arbetslösheten till fyra procent vid slutet av år 2000.

Effektmål

1. *Hålla nere vakanstiderna för lediga platser genom att*

- snabbt och med god kvalitet förmedla arbetssökande till de lediga platserna, vilket motverkar inflationsdrivande flaskhalsar.

-yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning prioriteras och inriktas på bristyrkesområden för att motverka uppkomsten av inflationsdrivande flaskhalsar.

-AMV ställer krav på aktivt arbetssökande och utövar tillsyn över arbetslöshetsförsäkringen för att underlätta anpassningen på arbetsmarknaden.

-de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna stimulerar till en ökad rörlighet samtidigt som de medverkar till att bryta eventuella obalanser på olika delarbetsmarknader.

2. *Minska långtidsarbetslösheten genom att*

-arbets- och kompetenslinjen hävdas.

-långtidsarbetslöshet motverkas med åtgärder som syftar till att stärka den arbetslöses möjligheter att få ett reguljärt arbete.

-särskild vikt läggs vid att ungdomar inte skall vara långtidsarbetslösa.

3. *Motverka långa tider utan arbete genom att*

-AMV verkar för att arbetslösa som under en lång tid varit utanför den ordinarie arbetsmarknaden får ett reguljärt arbete. Därmed skall långa tider av arbetslöshet förebyggas samt risken att personer permanent slås ut från arbetsmarknaden motverkas.

Verksamhetsmål

1. Lämpliga sökande skall anvisas till minst 90 (90)³⁵ procent av platserna, exklusive ferieplatser, som anmälts till arbetsförmedlingen. Anvisningarna skall följas upp.
2. Minst 80 procent av samtliga arbetsgivare som anmält ledig plats till arbetsförmedlingen skall ha tillräckligt med sökande för att kunna anställa inom den tid som överenskommits med arbetsförmedlingen. De sökande skall ha de kvalifikationer som arbetsgivaren efterfrågar.
3. Andelen som fått arbete 90 dagar efter avslutad yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning skall öka kontinuerligt under budgetåret 1999. Under det fjärde kvartalet 1999 skall andelen som fått arbete 90 dagar efter avslutad yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning uppgå till minst 70 procent.

---

³⁵ Siffrorna inom parentes anger målen för budgetåret 1998.

4. Antalet långtidsarbetslösa skall vara högst 50 000 (<73 000) personer i genomsnitt per månad.³⁶
5. Alla ungdomar yngre än 25 år skall erbjudas reguljärt arbete, lämplig utbildning, praktik eller sysselsättningskapande åtgärd senast inom 100 dagars arbetslöshet
6. Antalet långtidsinskrivna som inte haft ett reguljärt arbete de senaste två åren skall vara högst 75 000 (100 000) personer i genomsnitt per månad³⁷. Långtidsinskrivningen bryts av reguljärt arbete som varar minst en månad. Hit räknas också anställning med lönebidrag och OSA men inte anställning med anställningsstöd. Aktuella sökande räknas inte som långtidsinskrivna under den tid de har reguljärt arbete, anställningsstöd eller OTA.
7. Minst 55 000 (53 000) arbetshandikappade personer i genomsnitt per månad skall ges lämplig sysselsättning för belopp som tilldelas under anslaget UO 14 A3 Särskilda åtgärder för arbetshandikappade. Den genomsnittliga bidragsnivån i lönebidrag som lämnas till andra arbetsgivare än allmännyttiga organisationer skall uppgå till högst 60 (58) procent av den bidragsgrundande lönekostnaden.

Åtgärdsspecifika mål

De ovan angivna målen gäller i tillämpliga delar för samtliga åtgärder. Här nedan återges mål för en specifik åtgärd i de fall då detta tydligt angivits i den lag eller förordning som reglerar åtgärden eller i gällande regleringsbrev. Målformuleringarna för de målprogram Europeiska socialfonden finansierar återfinns enligt noter.

Ekonomisk kompensation vid arbetslöshet

Arbetslöshetsförsäkring: Medverka till att underlätta och stimulera omställning och därigenom öka flexibiliteten på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Anställningsstöd: Stimulera anställningar av personer som har svårigheter att få ett reguljärt arbete.

Arbetsmarknadspolitiska aktiviteter: Att stärka den enskildes möjligheter att få ett reguljärt arbete under förutsättning att andra reguljära arbeten inte trängs undan.

Bidrag till utbildning i företag: Målformulering saknas.

Generationsväxling: Att ge yngre långtidsarbetslösa möjlighet att komma in på arbetsmarknaden genom frivillig avgång av äldre arbetskraft.

Interpraktikstipendier: Målformulering saknas.

IT-utbildning: Att ge yrkeskompetens för bristyrken inom IT-näringen.

---

³⁶ Med långtidsarbetslöshet avses en oavbruten arbetslöshetstid om mer än sex månader för personer som är 25 år och äldre. För personer under 25 år är motsvarande tid 100 dagar.

³⁷ I det reviderade regleringsbrevet daterat 99 05 27 är kraven att "Antalet långtidsinskrivna skall minska under budgetåret. Vid slutet av året skall antalet långtidsinskrivna som inte haft reguljärt arbete under de senaste två åren vara högst 75 000 personer."

Kommuners ansvar för ungdomar: Motverka långtidsarbetslöshet bland ungdomar genom individuellt riktade program som syftar till utbildning eller till att ungdomars inträde på den reguljära arbetsmarknaden förbereds eller underlättas.

Kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år: Utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv och stärka möjligheterna att komma in på arbetsmarknaden eller på fortsatt utbildning.

Offentliga tillfälliga arbeten för äldre arbetslösa: Att stärka kompetensen hos de äldre arbetslösa genom en aktiv kontakt med arbetslivet i syfte att öka möjligheterna att få ett arbete. Åtgärden avser även att höja kvaliteten i anordnarens verksamhet, genom att ta tillvara den erfarenhet och kompetens som äldre arbetslösa har utan att arbetsuppgifterna tränger undan ordinarie verksamhet.

Resursarbete: Målformulering saknas.

Utbildningsstöd: Att den anställde skall kunna tillgodogöra sig ny teknik, förbättra användningen av befintlig teknik eller utföra nya arbetsuppgifter.

Otraditionella medel: Målformulering saknas.

Flyttningsbidrag: Målformulering saknas.

Särskilda åtgärder för handikappade

Bidrag till arbetshjälpmedel, arbetsbiträde, reskostnader och näringshjälp: Målformulering saknas.

Ersättning med otraditionella medel: Målformulering saknas.

Lönebidrag: Att bereda anställning åt arbetshandikappade för vilka andra åtgärder inte lämpligen kan vidtas för att underlätta en arbetsplacering.

Samhallgruppen: Samhall skall uppnå ett sysselsättningsmål för arbetshandikappade anställda om minst 31,9 miljoner arbetstimmar. Rekryteringen skall till minst 40 procent ske från de prioriterade grupperna, d v s utvecklingsstörda, psykiskt sjuka och flerhandikappade enligt definitioner AMS och Samhall har enats om. Minst 3 procent av de anställda arbetshandikappade skall under verksamhetsåret övergå till arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Andelen kvinnor av övergångarna skall öka under budgetåret 1999 jämfört med 1998.

Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA): Målformulering saknas.

Europeiska socialfonden

Samtliga strukturfonder: Att öka den ekonomiska och sociala samhörigheten mellan medlemsländerna inom unionen och motverka ett Europa med stora regionala skillnader³⁸.

Europeiska socialfonden: Att förbättra framtidsutsikterna för dem som har det allra svårast att hitta, behålla eller komma tillbaka till ett arbete³⁹.

---

³⁸ <http://www.nutek.se/regional/strukturfond/allm.html>

Mål 3: Minskad arbetslöshet och ökad kunskap hos arbetslösa.

Mål 4: Stärka de anställdas och verksamheternas konkurrenskraft genom kompetensutveckling i kombination med förändrad arbetsorganisation.

Mål 2, 5b, och 6: Socialfondens del syftar till att stödja sysselsättningens tillväxt och stabilitet samt stärka arbetskraftens potential inom forskning, vetenskap och teknik inom de regioner som programmen omfattar⁴⁰.

---

³⁹ <http://europa.eu.int/comm/dg05/esf>

⁴⁰ Rådets förordning 2084/93, Artikel 1 punkt 3

AMS sökandekategorier med engelska översättningar* (Källa AMS)

Code	Sökandekategori	Category
11	Arbetslösa, platsförmedlings service	Unemployed, placement service
12	Arbetslösa, väglednings service	Unemployed, guidance service
13	Arbetslösa, erbjuden åtgärd	Unemployed, offered a LM program
14	Övriga inskrivna (på väg in/ut, svarplac)	Others registered (enter/leave LM or difficult to place)
21	Deltidsarbetslösa	Part-time unemployed
22	Timanställda ¹	Employed by the hour
31	Tillfälligt arbete	Temporary employed
34	EES-sökande	Looking for job within the EES area
35	Ombytessökande Samhall	Job changers from Samhall
41	Ombytessökande	Job changers
42	Lönebidrag	Wage subsidy
43	OSA	Public sheltered employment
44	Rekryteringsstöd ²	Recruitment subsidy
45	Anställningsstöd ³	Individual hiring subsidy
46	Starta-eget	Start-up grant
51	Beredskapsarbete ²	Relief work
52	Arbetslivsutveckling (ALU) ⁴	Work experience scheme
53	Utbildningsvikariat ²	Replacement scheme
54	Arbetspraktik ⁵	Work practice scheme
55	Arbetsplatsintroduktion (API) ^{4,6}	Workplace introduction
56	Offentligt tillfälligt arbete (OTA) ⁷	Public temporary work (older people)
57	PROJEKT	Active use of unemployment benefits
58	RESURS	Resource jobs
61	Ungdomspraktik ⁸	Youth practice
64	Datortek	Computer/activity centre
65	Kommunalt program för ungdomar (KUP)	Municipal youth programmes (age below 20)
66	Utvecklingsgaranti (20-24 år) ⁹	Development guarantee (unemployed youth age 20-24)
71	AMI-program ¹⁰	Employability institute programme (voc rehab progr)
72	Särskilt introduktionsstöd (SIUS) ¹¹	Supported employment
81	Arbetsmarknadsutbildning	Labour market training
82	IT-satsningen ⁹	Information technology training programme

1 Ersätter tidigare s kat 15 fr o m 1996-04.

2 Upphör 1997-12 och ersätts av Anställningsstöd, skat 45. Beslut tagna före 1997-12 fullföljs i respektive sökandekategorier.

3 Ersätter s kat 44, 51, 53 fr o m. 1/ 1 1998.

4 Upphör 1998-12 och ersätts av Arbetspraktik, skat 54. Beslut tagna före 1998-12 fullföljs i respektive sökandekategorier.

5 Ersätter s kat 52 och 55 fr o m 1/1 1999.

6 Ersatte fr o m 1995-07-01 Invandrarpraktik, skat 54, Akademikerpraktik, skat 62 och Ungdomsintroduktion, skat 63.

7 Upphör fr o m 1999-01. Beslut tagna före detta datum få fullföljas t o m 1999-12.

8 Upphörde 1995-10-01. Beslut tagna före utgången av september får fullföljas t o m den 31 mars 1996.

9 Ny s kat fr o m 1998-01.

10 Räknas till A2-program fr o m 1997-01 (tidigare "utan arbeteAmi).

11 Fr o m 1999-01-01, ingick tidigare i s kat 71.

Anm: Åtgärder med kursiverad text har upphört.

*De engelska översättningarna har delvis modifierats av IFAU för att överensstämma med internationellt språkbruk.

Antalet öppet arbetslösa och i åtgärder 1998-01 - 1999-07

Kvarstående sökande i slutet av månaden

1998	Sökandekategorier																	Övriga
Månad	11-13	44	45	46	51	52	53	55	56	57	58	64	65	66	71	81	82	Inskrivna
01	307,809	2,196	3,295	12,930	4,969	49,625	1,433	30,682	6,587	41	2,841	13,993	15,163	61	7,800	39,537	4	391,752
02	281,904	1,588	6,209	12,899	3,748	50,209	927	30,097	6,884	60	3,813	14,151	15,268	444	8,388	42,362	1	396,384
03	262,995	960	8,702	12,837	2,437	47,605	612	27,143	7,197	91	4,716	15,034	15,320	1,289	9,047	44,801	124	407,258
04	246,537	578	10,668	12,989	1,404	45,041	455	24,607	7,376	89	5,282	13,973	15,442	1,798	8,984	44,795	203	420,340
05	249,811	279	12,054	13,024	794	41,810	383	21,603	7,576	93	5,396	11,907	14,828	2,207	8,857	42,491	299	438,349
06	367,503	78	11,747	12,924	334	35,718	123	15,275	7,284	74	3,724	8,974	10,869	2,365	7,175	30,988	475	456,364
07	408,922	37	9,973	12,588	151	30,890	61	11,556	7,104	54	2,639	6,519	3,818	2,541	5,912	25,508	557	464,525
08	334,911	23	11,230	12,336	84	30,363	39	11,873	7,673	118	3,076	8,633	5,932	2,765	6,900	34,992	770	432,412
09	250,211	15	12,751	12,239	48	32,325	19	13,951	8,220	317	3,900	11,346	11,150	3,838	7,988	46,166	1,042	415,582
10	224,075	2	13,768	11,937	11	33,195	5	15,186	8,423	516	4,500	12,479	12,741	4,915	8,570	51,504	1,375	417,594
11	218,382	2	13,956	11,799	6	33,527	3	15,945	8,618	1,094	4,859	12,132	13,234	5,853	9,079	53,797	1,489	420,781
12	273,495	2	12,216	11,670	4	36,401	2	14,245	9,955	877	4,503	9,107	12,344	6,072	7,944	45,850	1,524	408,490
Årssnitt	285,546	480	10,547	12,514	1,166	38,892	339	19,347	7,741	285	4,104	11,521	12,176	2,846	8,054	41,899	655	422,486
1999	Sökandekategorier																	Övriga
Månad	11-13	45	46	52	54	55	56	57	58	64	65	66	71	72	81	82	Inskrivna	
01	273,184	11,770	11,590	30,668	6,235	10,061	9,310	859	4,650	10,555	10,770	6,020	8,174	43	51,133	1,854	388,239	
02	255,517	12,037	11,577	24,845	15,031	7,344	9,067	913	4,876	10,887	10,262	6,528	8,542	88	55,961	2,027	382,409	
03	242,062	11,923	11,540	17,449	23,053	4,440	8,752	992	4,844	11,830	9,263	7,023	8,532	127	58,338	2,488	387,115	
04	228,261	12,331	11,605	12,205	28,399	2,835	8,420	990	4,644	11,011	8,235	7,185	8,676	149	58,304	2,782	395,278	
05	240,764	12,343	11,599	7,354	30,619	1,555	8,041	939	4,218	8,864	6,988	6,909	8,357	180	52,823	3,245	409,167	
06	339,232	11,650	11,614	2,565	28,530	627	7,610	830	2,436	6,014	4,578	4,984	7,007	214	38,896	3,570	424,058	
07	374,669	9,471	11,296	328	24,125	259	7,297	747	1,586	3,820	3,239	4,161	5,589	200	31,368	3,582	428,244	

Sökandekategori 44 (Rekryteringsstöd), 51 (Beredskapsarbete) och 53 (Utbildningsvikariat) har utgått i 1999 års statistik.

Källa: AMS Statistiktjänster

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder, använda medel budgetåret 1998

Verksamhet	9801	9802	9803	9804	9805	9806	9807	9808	9809	9810	9811	9812	Summa
Tolkkostnader	314	849	1,052	846	890	1,011	406	748	675	1,004	758	1,137	9,690
Flyttningsbidrag	11,986	23,004	24,886	22,260	18,638	29,630	19,064	38,816	41,653	30,734	26,642	21,121	308,434
Köp av upphandlad AMU	7,687	209,246	250,354	275,907	262,262	312,147	262,161	233,687	255,167	289,824	331,823	730,112	3,420,377
Upphandlad AMU, utbildningsbidrag	239,332	263,744	268,626	308,433	274,337	295,193	226,027	179,271	244,615	300,005	351,703	374,078	3,325,364
Reguljär AMU, utbildningsbidrag	34,870	38,338	41,108	44,429	39,438	35,815	8,349	5,251	26,451	42,409	45,148	48,871	410,477
Arbetsplatsintroduktion, utbildningsbidrag	230,217	218,354	207,624	206,284	167,293	159,627	110,516	80,610	89,437	101,612	111,204	122,648	1,805,426
Företagsutbildning	5,088	27,042	40,095	13,072	27,283	52,654	12,977	14,065	20,949	40,102	8,193	191,432	452,952
Starta-eget-bidrag	138,652	124,446	129,225	131,827	125,970	134,451	135,973	124,374	123,451	128,526	119,845	119,857	1,536,597
Anställningsstöd	0	2,344	19,140	40,938	50,651	67,529	69,875	69,029	79,452	72,296	84,454	116,324	672,032
Beredskapsarbeten	7,399	45,133	43,232	34,191	26,524	25,146	10,695	8,576	7,035	10,840	6,630	9,144	234,545
Rekryteringsstöd	2,264	15,873	11,991	8,615	5,082	3,951	1,549	1,153	1,107	896	1,047	2,856	56,384
Arbetslivsutveckling, kringkostnader	3,867	11,651	14,026	14,520	15,610	22,930	17,452	14,731	22,191	27,909	18,696	31,362	214,945
Arbetslivsutveckling	315,626	469,231	441,000	472,658	422,010	393,148	390,000	323,910	316,334	286,674	325,230	343,910	4,499,731
Datortek, investeringar	1,359	3,554	2,833	2,355	2,040	2,244	1,947	3,174	3,340	4,686	2,133	15,119	44,784
Datortek, utbildningsbidrag	96,573	100,253	98,996	117,979	97,454	89,086	60,964	40,046	55,517	78,146	94,453	92,508	1,021,975
IT-utbildningsbidrag	0	0	0	153	747	1,255	1,780	3,069	3,871	5,860	7,952	22,579	47,266
Utbildningsvikariat	3,400	19,712	15,281	13,784	8,159	8,586	7,726	3,775	4,012	9,030	3,265	7,515	104,245
Utvecklingsgaranti 20-24 år	0	0	0	1,371	4,056	9,333	11,701	15,373	14,744	17,723	21,101	51,696	147,098
Kommunalt uppföljningsansvar	6,329	32,786	36,791	38,923	32,212	43,287	27,079	28,957	17,209	12,017	30,535	42,116	348,241
Utbildningsbidrag, inskrivna Ami	42,113	44,973	48,455	55,437	48,965	54,768	42,542	32,962	40,850	46,665	52,452	57,155	567,337
Resursarbete	0	0	0	0	0	0	30,834	43,775	34,954	16,250	12,436	135,898	274,147
OTA, administrativa kostnader	393	926	767	1,176	637	1,864	1,053	760	1,701	1,508	1,746	1,695	14,226
Feriarbeten ungdomar gymnasiet	0	0	0	0	0	1,682	1,984	375	3,201	12,949	39,531	30,520	90,242
Otraditionella insatser	12,521	29,493	33,437	42,028	31,424	55,963	34,237	33,220	55,740	71,582	92,069	193,981	685,695
Bryt projekt	429	527	-835	2,026	1,087	1,545	904	915	902	3,144	2,750	7,677	21,071
Försäkringsskydd	14,422	2,963	29,054	16,618	14,771	10,986	6,295	9,482	18,784	25,349	17,166	26,665	192,555
Tillfällig personalförstärkning	5,162	19,221	35,140	20,570	24,024	20,788	20,823	20,823	18,329	22,510	20,777	21,833	250,000
Övrigt	-121	5,511	5,091	12,173	12,092	22,794	22,105	6,675	16,111	25,671	56,552	5,106	189,760
Summa	1,179,882	1,709,174	1,797,369	1,898,573	1,713,656	1,857,413	1,537,018	1,337,602	1,517,782	1,685,921	1,886,291	2,824,915	20,945,596

Anmärkning. AMV ändrade redovisningsprincip 1998 vilket innebär att utfallet för A2-anslaget med ca 400 mkr.

Resursarbeten fick ändrad finansiering från den 1 juli från anslaget 13A1 till A2-anslaget. Under jan-jun kostade resursarbete 143 mkr under anslaget 13A1.

Källa: AMS Ekonomienhet

Särskilda åtgärder för arbetshandikappade, använda medel budgetåret 1998

Verksamhet	9801	9802	9803	9804	9805	9806	9807	9808	9809	9810	9811	9812	Summa
Arbetsbistånd	2,169	4,454	3,570	5,290	4,491	7,986	3,711	4,643	4,388	5,715	5,664	6,070	58,151
Arbetsbiträde	2,564	5,558	3,328	1,820	1,490	2,671	6,138	4,450	4,532	1,567	2,185	3,231	39,534
Näringshjälp	1,842	3,044	4,760	4,072	3,570	4,033	3,286	2,079	2,954	3,751	4,126	3,090	40,607
Experimedverkan, övrig	113	86	304	126	47	317	65	192	586	280	140	630	2,886
Utvecklingsarbetsplatser mm	221	161	2,082	187	498	1,715	184	-114	252	502	1,476	4,263	11,427
Otraditionella insatser	1,751	2,242	2,194	3,156	2,355	5,529	1,176	2,463	4,468	3,360	3,570	7,142	39,406
Lönebidrag	31,564	417,173	459,290	489,363	440,405	473,108	469,783	494,809	544,250	513,802	517,954	557,073	5,408,574
Offentligt skyddat arbete	6,887	49,156	54,925	52,113	64,935	62,314	51,791	48,607	74,107	59,631	66,931	80,793	672,190
Bidrag stödpersoner	187	243	1,926	1,008	533	2,449	2,202	1,742	1,467	998	1,630	2,992	17,377
Övrigt	-11	58	47	86	77	724	18	-91	104	793	259	-349	1,715
Summa	47,287	482,175	532,426	557,221	518,401	560,846	538,354	558,780	637,108	590,399	603,935	664,935	6,291,867

Anmärkning. AMV ändrade redovisningsprincip 1998 vilket innebär att utfallet minskat för A3-anslaget med 550 miljoner kr.

Källa: AMS Ekonomienhet

Europeiska socialfonden, utbetalade medel 1998 (1997)

	1998	1997
	Utfall,tkr	Utfall,tkr
Geografiska mål		
Mål 2		
Bergslagen	20,322	12,729
Norrlandskusten	3,823	5,245
Ångerman kusten	2,207	3,723
Fyrstad	2,244	8,134
Blekinge	1,120	3,286
Tot	29,716	33,117
Mål 5b		
Vbotten/Gävle/Dala	19,093	9,412
Västra Sverige	6,511	7,493
Sydöstra Sverige	3,187	6,282
Gotland	1,542	2,609
Skärgården	392	288
Tot	30,725	26,084
Mål 6	81,280	80,444
Nationella mål		
Mål 3	919,374	893,337
Mål 4	257,483	334,331
Gemenskapsinitiativ		
Interreg Öres	438	1,381
Adapt	18,563	13,720
Employment	49,635	36,176
Konver	504	18
Leader 5b	1,480	1,128
Leader 6	1,471	493
Pesca	8	145
SME	5,716	1,711
Urban	4,768	809
Artikel 6-projekt	4,764	3,751
Summa	1,405,925	1,426,645

Källa: AMS Ekonomienhet